

No. 51

(25)

20 Juni
1923.

PER NUMMER
20 CENT.
VOOR WEEK-
ABONNÉ'S.
17½ CENT.

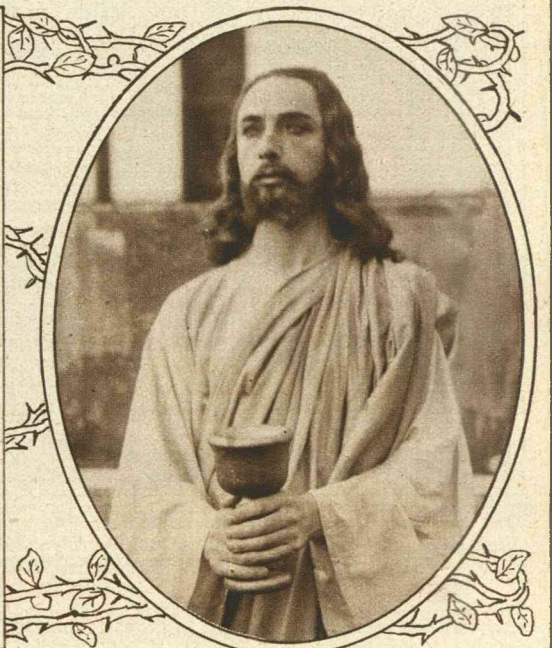
Panorama

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

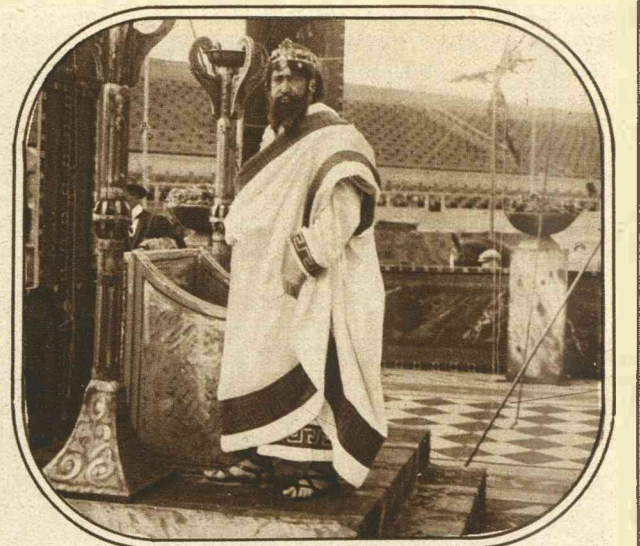
A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

PRIJS
PER
KWARTAAL
f 2.25
FRANCO
PER POST
f 2.50

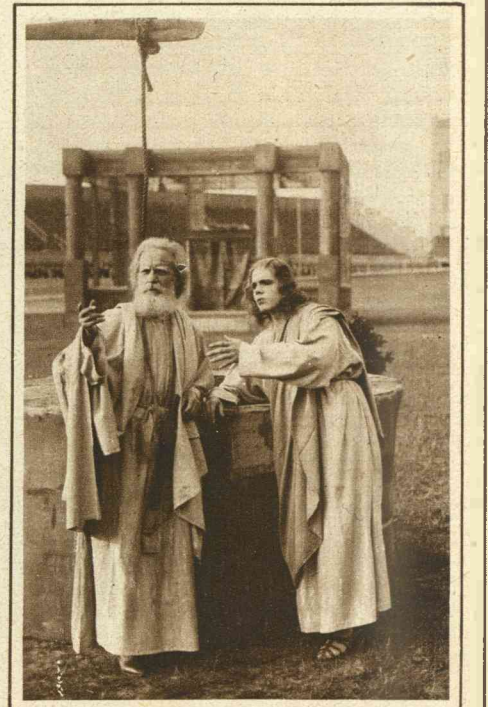
De Passiespelen in het Stadion te Amsterdam

Door het beroemde gezelschap van den heer Adolf Fassnacht worden in het Stadion te Amsterdam een reeks voorstellingen gegeven van de Passiespelen. Zondag 1.1. had de eerste opvoering plaats. Wij geven ervan, hierboven links: Maria (Mej. Elisabeth Fassnacht); midden: Farizeeërs en Schriftgeleerden in den tempel; rechts: de Christus-figuur, vertolkt door den heer Adolf Fassnacht.

Links: De heer Ebbecke als Romeinsch Hoofdman. Midden: Pontius Pilatus (de heer Marowsky) in zijn paleis. Rechts: Herodus (de heer Otto Köning).

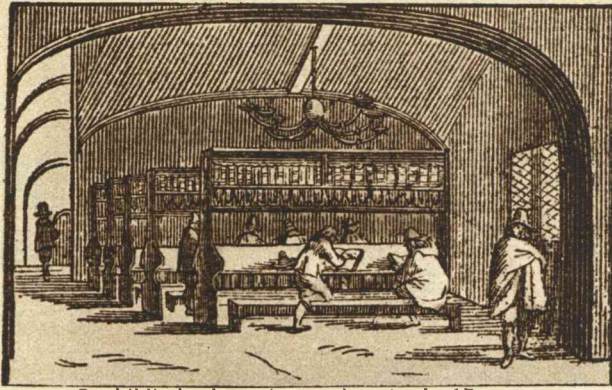

Links: de heer Georg Püsch als Judas. Midden: Christus wordt voor Pilatus gebracht. Rechts: Petrus (de heer Hauch) en Johannes (Georg Fassnacht).

OVER BIBLIOTHEKEN,

Een bibliotheek is een boekverzameling of ook een vertrek waarin die wordt bewaard. Reeds in de oudste tijden van een gevestigde hoogere beschaving vindt men sporen van boekverzamelingen of wat daarmee te vergelijken is. Immers boeken in den zin, waarin wij dit woord verstaan, zijn er niet altijd geweest. Voor de toepassing der boekdrukkunst had men weliswaar handschriften die, op dezelfde wijze ingericht, met het uiterlijk van een gewoon boek overeenkomen. Daarvoor echter, in de klassieke oudheid, schreef men op lange aaneengehechte stroken die opgerold in dozen werden gestoken.

En nog verder kan men teruggaan en teksten, die op huiden of in metaal of op leemen platen werden vastgelegd, tot de voorgangers onzer boeken rekenen. Zoo vindt men dan reeds in de overblijfselen van het oude Mesopotamië en Egypte plaatsen, waar geschriften van verschillende aard

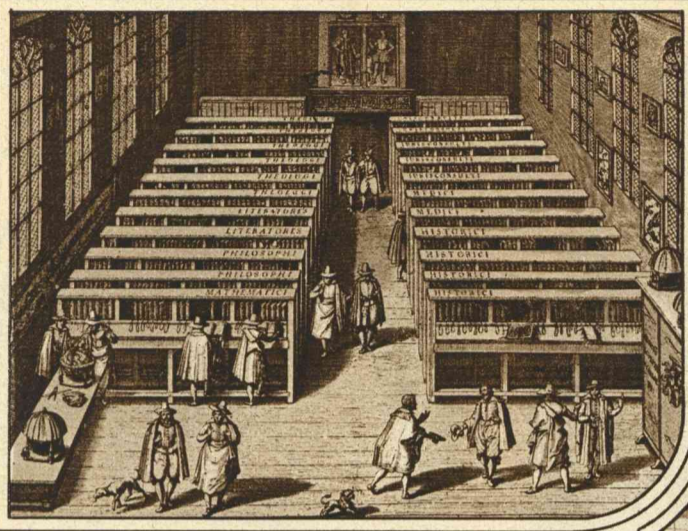
De bibliotheek te Amsterdam in de 17e eeuw.

bij den bouw, alleen bieden de verschillende vakken boven den lessenaar meer plaats en moet men dus het boek dat men wil inzien eerst zelf op de leestafel leggen.

Dat deze soort opstelling in het begin der 17e eeuw nog als de gebruikelijke en meest doelmatige gold, blijkt op de oudste afbeeldingen der Leidsche en Amsterdamsche bibliotheken. Daar ziet men soortgelijke lessenaars, de boeken aan kettingen daar boven, en men ziet er de studenten bezig, de Amsterdammers zittend op banken, de Leidenaars staande. Van de Leidsche bibliotheek is bekend, dat zij tot het midden der 17e eeuw in dezen toestand bleef; onder den bibliothecaris Thysius, die dit ambt van 1653 tot zijn dood in 1665 bekleedde kwam daarin eerst verandering. Deze liet de lessenaars wegnemen en rondom langs de muren kasten timmeren, waarin de boeken thans natuurlijk los op de planken werden geplaatst;

VROEGER EN NU

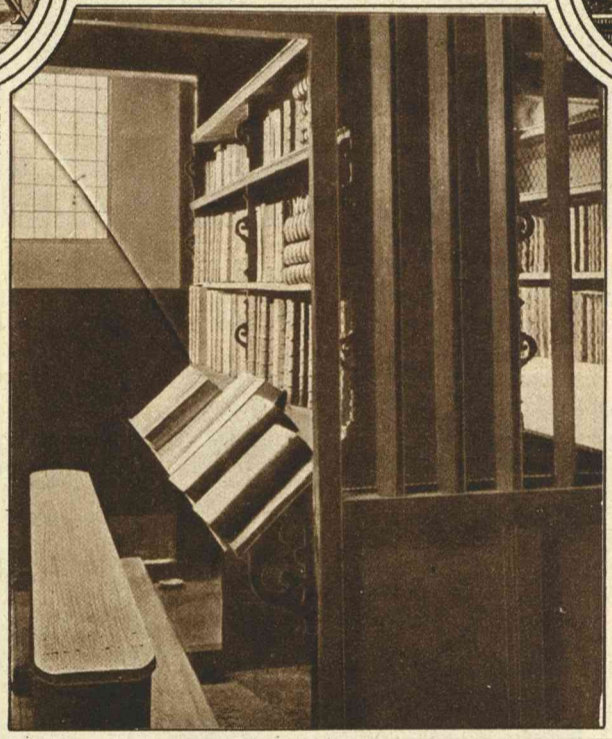
afbeelding van 1712 vertoont dezen toestand niet meer; toen was er nogmaals veranderd en boekenruimte gewonnen. De groote kast midden door de zaal was gebouwd om de beroemde verzameling van Is. Vossius te bergen, die, na veel onderhandelingen en moeilijkheden, in de eerste jaren der 18e eeuw in het bezit der bibliotheek kwam en een groote aanwinst was. De hekken waren nu voor die middenkast gezet en de muurkasten van deuren voorzien. Zoo waren er dan twee ruimten waarin de bezoekers zich konden ophouden; men ziet daarin, op de afbeelding vooraan, ook de aard- en hemelbollen opgesteld met hun eigenaardige manteltjes; voorts staat er een tafel ten dienste der gebruikers en zijn de nissen der ramen als lessenaars betimmerd. Dat op deze wijze in ditzelfde lokaal heel wat meer geborgen kon worden dan in den toestand van een eeuw vroeger is te begrijpen. En het was hetzelfde lokaal

De Universiteitsbibliotheek te Leiden in den aanvang der 17e eeuw. — Volgens de gravure van W. Swanenburg naar een tekening van J. C. Woudanus, 1610.

en van verschillend uiterlijk blijkbaar opzettelijk bijeen werden gebracht, en die men dus hetzij als bibliotheken of als archieven mag beschouwen. Dat waren dan gewijde teksten en overleveringen, staatsbesluiten, wetten, contracten, die in tempels of in koningspaleizen vooral hun plaats vonden. In de Grieksche en Romeinsche oudheid weet men van verscheiden groote bibliotheken, waaronder vooral die van Alexandrië uitblonk. Tijdens de christelijke middeleeuwen vormen de kloosters in menig opzicht de bewaar- en kweekplaatsen der geestelijke beschaving; daaraan waren de meeste belangrijke scholen verbonden, daar werden oude handschriften vermenigvuldigd en nageschreven, daar groeiden de boekverzamelingen opnieuw, nadat die der oorspronkelijke klassieke cultuur door verwoesting of verwaarloozing te gronde waren gegaan. Ook vele dier oude kloosterbibliotheken zijn later in tijden van oorlog en plundering wederom verspreid geraakt of weggevoerd. Wat onze tegenwoordige bibliotheken aan klassieke en middeleeuwsche handschriften bewaren is voor het grootste gedeelte eenmaal kloosterbezit geweest. Naast de geestelijke stichtingen en conventen, waren er natuurlijk ook wereldsche geleerden en instellingen die boeken noodig hadden en ook vorsten die als beschermers van kunsten en wetenschappen optraden en uit liefhebberij boekverzamelingen aanlegden; beroemd is de bibliotheek die de Medici te Florence aanlegden. En als later academiën en universiteiten buiten de kerkelijke orde worden opgericht, zijn ook daaraan boekerijen verbonden ten bate der wetenschap onder begunstiging van vorsten of staten. Vermaard om haar groote schatten, waarvan zij er later vele zag wegvoeren, was bijvoorbeeld op het einde der 16e eeuw de Palatina te Heidelberg, toenmaals de zetel der protestantsche keurvorsten van de Palts.

In ons land is als een merkwaardigheid op bibliotheekgebied een 16e eeuwse kerkboekerij bewaard gebleven in de bekende „librye”, dat is de bibliotheek der Sint-Walburgskerk, te Zutphen. Aan ieder bezoeker valt onmiddellijk op hoe bijzonder kwistig volgens ons begrip men daar met de ruimte geweest is. De groote boeken liggen er naast elkaar op de lange lessenaars, men heeft ze slechts open te slaan en erbij te gaan zitten op de bank die ervoor staat; en men moet er zelfs bij gaan zitten daar elk boek met een ketting aan een stang boven den lessenaar bevestigd is, zoodat het niet van zijn plaats genomen kan worden. Zoo moet men zich inderdaad de inrichting der middeleeuwsche boekerijen voorstellen; in Italië en Engeland vooral zijn nog andere voorbeelden van dergelijken bibliotheekbouw te zien. Uit den aanvang der 17e eeuw is nog over de librye der Westerkerk te Enkhuizen; ook daar herkent men duidelijk hetzelfde beginsel

Boekenkast met leestafel en bank in de librye der Westerkerk te Enkhuizen.

alleen de handschriften werden in kasten met gesloten deuren bewaard. In het vierkant liep een hek voor de kasten langs en in de middenruimte daarbinnen was gelegenheid voor de bezoekers om de boeken te gebruiken. De

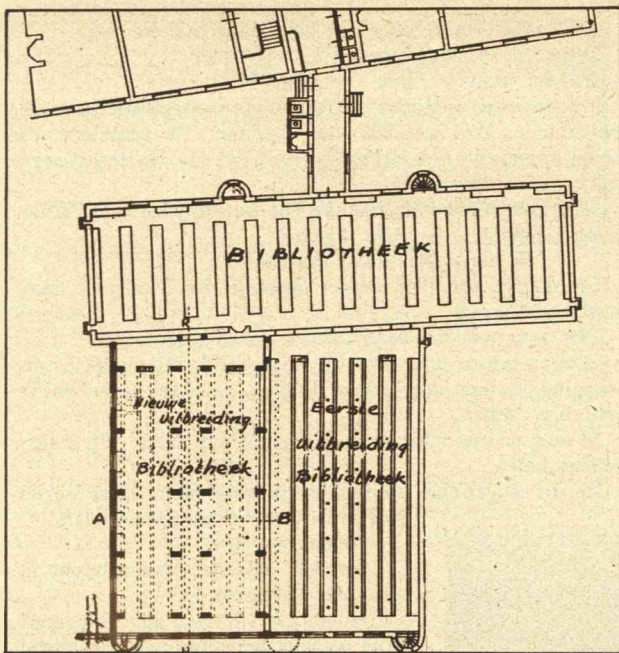
De Universiteitsbibliotheek te Leiden in den aanvang der 18e eeuw. — Volgens de afbeelding in „Les delices de Leide”, 1712.

waarin de bibliotheek was gehuisvest, namelijk een gedeelte der bovenverdieping van de oude Bagijnekerk, die ook thans nog bestaat en het oudste deel vormt van het tegenwoordige bouwencomplex der bibliotheek. Indien men zoo voortgaande de uitbreiding telkens na een eeuw gadeslaat, ziet men die aanmerkelijk versnellen. Bij de verbouwing omstreeks 1820 werd niet alleen de geheele Bagijnekerk voor de boeken bestemd, doch bovendien daarvoor nog een groot gebouw opgetrokken, dat aanvankelijk gedeeltelijk, later geheel ten dienste der bibliotheek kwam. En thans voor eenige jaren werd dat voorgebouw wederom door een groot en nieuwer vervangen en tevens een geheel nieuw magazijn toegevoegd aan het bestaande, dat nog steeds de oude Bagijnekerk is, doch zelf ook reeds vroeger door twee uitbouwen tot ongeveer dubbele grootte was uitgebreid.

Zoo ging het te Leiden, soortgelijk moest het ook elders gaan. Men zie op de afbeelding den plattegrond der Amsterdamsche magazijngebouwen; ook daar staat, achter het eigenlijke gebouw dat de leesalen en bureaux bergt, een groot boekenmagazijn met twee nog jongere, elk bijna even groote aanbouwen. En zulk een modern magazijn is ook geheel ingericht als bergplaats; daar is geen plaats voor bezoekers, geen ruimte voor tafels of stoelen, daar is niets dan boekenberging, kast na kast met slechts smalle loopgangen er tusschen. Deze ontzaglijke uitbreiding vooral in de 19e eeuw houdt gelijken tred met de ontwikkeling der wetenschap en met de eischen die daardoor aan een wetenschappelijke bibliotheek worden gesteld. De 20e eeuw belooft in dit opzicht zeker geen teruggang. De tijden dat men in één zaal een universele handbibliotheek voor alle vakken kon opstellen, gelijk men het op de Leidsche prent van 1610 zoo aardig ziet, zijn voor altijd voorbij. Telkens worden nieuwe gebieden in de wetenschappelijke belangstelling betrokken, in alle talen en uit alle werelddelen stroomden de nieuwe werken toe en overal verschenen geregeld en in toenemende hoeveelheid grotere en kleinere tijdschriften, die in staat zijn elk nieuw boekenmagazijn binnen enkele jaren te vullen. Door die snelle ontwikkeling en vooruitgang verouderen de boeken natuurlijk ook veel spoediger; verbeterde herdrukken of geheel nieuwe werken vervangen telkens de vroegere. In de bibliotheek kan men daarom de oude echter nog niet zonder meer wegdoen, daar die hun betrekkelijke of althans hun historische waarde behouden. Er is hier een moeilijkheid die in de naaste toekomst nog wel eens nader voorzieningen noodig zal maken; onlangs werd daaromtrent in het tijdschrift „Bibliotheekleven” het plan geopperd om voor het geheele land één groot magazijn te bestemmen voor die verouderde werken uit al onze bibliotheken tezamen; men zou dan derge-

De librye te Zutphen.

Tegenwoordige uitbreiding van de magazijnen der Amsterdamsche Universiteitsbibliotheek.

lijke boeken voortaan alleen op die eene plaats hoeven te bewaren en in de bibliotheken zelf geregeld ruimte kunnen maken.

Evenals alle dingen is ook de bibliotheek van thans bij die van vroeger eeuwen geheel veranderd; niet alleen wat den omvang betreft maar ook in haar geheele inrichting, haar doel en het gebruik dat ervan wordt gemaakt. Waar vroeger slechts enkele studenten of gestudeerden op de bepaalde dagen dat zij geopend was, de boekerij bezochten om daar ter plaatse de boeken te raadplegen, ziet men thans een uitgebreid en veelsoortig publiek dat in hoofdzaak de boeken leent om die thuis te lezen. De meeste bezoekers kennen alleen het uitleenbureau; de leeszaal, die vroeger eigenlijk hetzelfde was als de geheele bibliotheek, is thans slechts nog een onderdeel; belangrijk en onmisbaar zeker, doch naar het gebruik dat ervan gemaakt wordt, zeker niet meer het voornaamste gedeelte van het geheele bedrijf. De magazijnen zelf, waar de boeken staan, feitelijk slechts groote pakhuisen, kennen alleen nog de ingewijden of zij, die er eens een bijzonder bezoek voor over hebben om ze zich te laten toonen als bezienswaardigheid, wat zij zeker waard zijn.

ZOMER!

Een-en-twintig Juni! Zomer!
Lang heeft ieder hem verbeid,
Nu is 't uit met dien „verdraaiden”
Margarine-zomertijd!
Klaar bleek, dat de „zomertijd” heusch
Nog geen tijd van Zomer was,
Want je liep tot midden Juni
Lekker in je dikste jas.

Maar dit hoort tot het verleden,
Moe Natuur toont onvervaard,
Dat slechts zij en niemand anders
Haren spruit, den zomer, baart.
Ieder gaat nu uit, naar buiten,
Met een opgewekten snuit;
Zelfs de kachels en de haarden
Gaan nu eindelijk eens uit!

Neemt nu Zomer-zonnebaden,
Zwerft verheugd door bosch en hei,
Ademt diep de reine luchten,
Waartlijk, wèl vaart ge erbij!
Slechts twee menschen hebben daardoor
Zeker min of meer het land:
't Zijn twee werklozen: uw dokter
En uw pillenfabrikant.

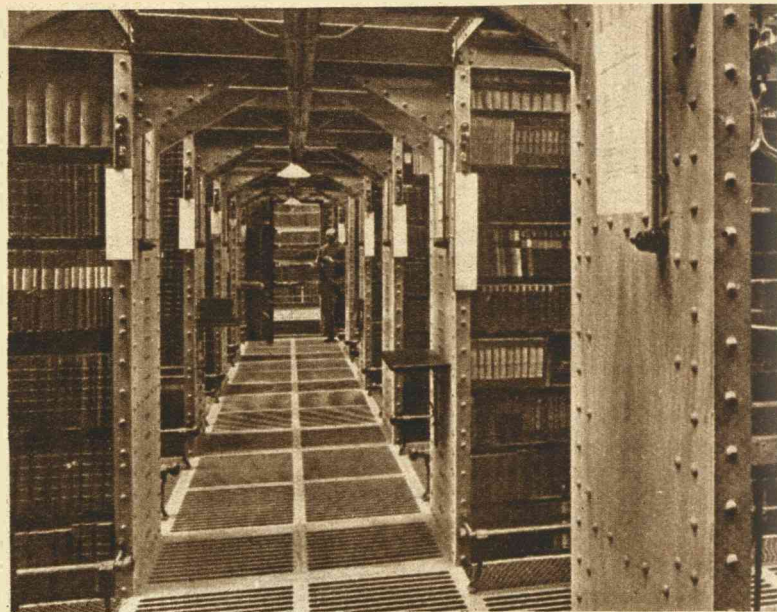
Laat het zonnetje maar stralen
Op uw bruingebrande huid,
Transpireert na lang, lang wachten
Nu maar eens, met rente, uit!
Wordt de zonnewarmte, lezers,
U misschien wat àl te straf,
Ach, de fiscus koelt u strakjes
Met z'n aanslag wel weer at!

J. Cats Jr.

Hoeveel bacteriën bestaan er?

In de eeuw der bacteriën is het niet zonder belang te vernemen, hoeveel van deze aangename wezentjes op zijn hoogst in den dampkring van de aarde kunnen leven. Al zijn de bacteriën ook nog zoo klein, toch komen zij niet voor in een onbegrensd aantal.

De luchtzee, die de aarde omgeeft, heeft den vorm van een bolring. Volgens den huidige stand van onderzoek is de straal

Verdieping in een boekenmagazijn der 20ste eeuw (Universiteitsbibliotheek te Groningen).

van den buitensten bol ongeveer 869 mijlen en die van den binnensten bol ongeveer 860 mijlen lang. Op grond van deze getallen verkrijgen we voor den luchtbolring een inhoud van 35.300 quadriljoen kubieke millimeters. En in iederen kubieke millimeter kan met gemak een millioen bacteriën bestaan. Maar voor meer dan 35.300 quintiljoen is er toch in de lucht geen plaats.

In ieder geval is dit reeds een zeer aanzienlijk getal, waarin, te beginnen met het heel nuttige gistschimmeltje tot de lepra- of cholera-bacil toe, alle soorten van bacteriën in biljoenen van exemplaren vertegenwoordigd zijn.

Waar zout goed voor is.

Behalve om spijzen te kruiden is zout nog voor het volgende goed: Met in spiritus of geest van salmiak opgelost zout verwijdert men vetvlekken uit stoffen.

In zout water koelen aarden of glazen potten snel af.

In azijn opgelost zout is goed om geelkoperen voorwerpen te poetsen.

Zwart laken blijft goed van kleur als men het in zout water wascht, en krimpt dan ook niet meer.

Strooien en manden voorwerpen en gevlochten riet worden door afborstelen met zout water als nieuw.

Tapijten blijven frisch van kleur, als men ze voor het kloppen, met zoutpoeder bestrooit en daarna met vochtige doeken opneemt.

Roest- en inktvlekken verwijdert men met zout, dat in de zonnewarmte in citroensap is opgelost.

Als men er een papje van zout oplegt, vermindert de zwelling van bijen en wespensteken.

DEN TSARENEED GETROUW

HERINNERINGEN VAN EEN KOZAKKEN-OFFICIER

door Luit.-Kolonel M. V. Graaf Mouravieff-Amoursky

(Alle rechten, ook die van vertaling, voorbehouden.)

16)

Toen wij aan de haven kwamen, werd ik in een huis opgesloten, dat vol gevangenen was. Wij werden door schildwachten bewaakt. Mijn lotgenooten waren meest allen officieren, die met starenden blik de uitspraak van de revolutionnaire rechtbank afwachtten.

Ik vond er bekenden bij, die mij vertelden, dat er voortdurend gevangenen werden binnengebracht en dat er reeds verscheidene boven van den havenmuur af in zee geworpen waren. Zij vertelden mij dat Mechtchersky den avond tevoren gevangen genomen en vermoord was. Tot op het laatste oogenblik was hij kalm gebleven. Toen zijn „rechters” hem vroegen wie hij was, zag hij hen minachtend aan en zeide: „Prins Boris Uvanowitch Mechtchersky, onder-Ritmeester van het regiment grenadiers te paard van de lijfgarde.” „Schrijf hem in als kameraad (tovariichtch) Boris Mechtchersky”, zeide de „president”. Het verdere verhooring op dezelfde wijze. Boos had de jonge prins ten slotte zich naar een muur gewend, daar zag hij een vrouwstoeltje, had dit opgenomen en terwijl hij was gaan zitten, had hij gezegd: „het past een prins wel om te gaan zitten, jullie woestelingen blijft staan in mijne tegenwoordigheid.” Toen had men hem met geweerkolven tegen den grond geslagen en het stoeltje weggenomen. Bloedend had Mechtchersky een der matrozen vastgegrepen en zou dezen geworgd hebben, als niet de anderen hem hadden losgerukt. Met messteken en geweerkolven was M. afgemaakt. Toen hij zijn bewustzijn verloor, had men hem aan zijn beenen naar den havenmuur gesleept. Door het stooten op de keien was zijn bewustzijn nog even teruggekeerd, maar het volgende oogenblik was het verminkte lichaam in zee geworpen. Zij, die dit alles hadden bijgewoond, gruwden er nog van.

Onder degenen, die men vermoord had, was ook een gewonde, een vaandrig van het lijf-eskadron van ons regiment, broeder van een onzer officieren, Uvanoff-Divoff. Toen hij gearresteerd en mishandeld werd, weigerde hij zijne epauletten met de initialen van Z. M. af te nemen. Men rukte ze af. En terwijl hij met zijn gezonden arm, de andere zat nog in een verband, zijn beulen afweerde, hief hij met luide stem het „Boje Tzaria Kchrani” aan. De geweerkolven maakten hieraan een einde en zijn lijk lag spoedig in de diepte.

Mijne lotgenooten vertelden mij met dit relaas overigens niets nieuws, want gedurende mijn diensttijd bij Tscheinetzoff had ik gelegenheid gehad om te zien hoe de „rooden” hunne gevangenen martelden. Meer dan eens vonden wij van onze kameraden, die gewond in handen van deze mensch-beesten gevallen waren, de lijken onkenbaar verminkt terug. De oogen uitgestoken, de neus afgesneden, de epauletten afgerukt en tegen de slapen gespijkerd, vormden deze

ongelukkigen overtuigende bewijzen van datgene waartoe de bolschewisten in staat zijn.

Om vier uur werden er zes van ons weggevoerd, wij bleven toen nog met ons negenen. Elke poging tot ontvluchting scheen uitgesloten. Het wemelde in den omtrek van matrozen en roode gardisten. Een van onze bewakers, een praatziek matroos, vond het interessant om ons te vertellen hoe hij en zijne kameraden hunne officieren vermoord hadden.

„Onze eerste officier was een taaie vent,” zei hij. „Op de brug van onzen torpedo-jager hebben wij alle dragers van epauletten doodgeschoten. Toen hij

Grootvorst Michael

van Rusland, die na den troonafstand van den Czaar, door dezen als opvolger was aangewezen, maar door de nieuwe regering als zoodanig niet werd erkend.

aan de beurt kwam, werden hem drie kogels in de borst geschoten, maar hij bleef staan. Ik zelf heb hem toen een ijzeren staaf tusschen de beenen gestoken en hem zoo buiten boord gewerkt. Gisteren,” vervolgde hij, „hebben de „kameraden” drie honderd zeeofficieren verdrongen, die in de gevangenis te Sebastopol opgesloten zaten.”

Deze kranige matroos scheen het prettig te vinden ons zijne misdaden te kunnen vertellen.

De avond viel. Het werd donker in de zaal. Wij werden niet gehaald. De bewakers werden afgelost door een enkelen matroos. De man scheen niet erg op zijn gemak. „Nogal gek dat ze mij hier jullie laten bewaken inplaats van je naar Konstantinopel te laten zwemmen,” zei hij met een grijnslach. „De commissarissen zijn weer aan boord van den torpedojager, de „kameraden” zijn allen buiten aan het werk en jullie „witte” vrienden beginnen weer lastig te worden.”

Inderdaad zaten wij al een uur lang naar geweervuul te luisteren. Het kwam nader uit de richting van de markt en de oude stad. Om negen uur vielen er schoten in onze nabijheid. De matroos omklemde zenuwachtig zijn geweer. Toen nam ik een besluit. Ik stond op en vroeg verlof om even naar buiten te gaan. Een karabijschot flitste door den nacht, uit den tuin volgden verscheidene schoten. Een mitrailleur antwoordde van uit een straat dicht bij de binnenplaats waar ik stond. „Allen naar buiten” commandeerde ik, terwijl ik de kamer weer binnensprong waar mijne lotgenooten zich bevonden. „Halt!” schreeuwde de matroos. Niemand luisterde naar hem, allen vlogen naar de binnenplaats. Een luitenant van de dragonders, Popoff, werd bij de deur door den schildwacht doodgeschoten. Een kogel uit mijn Smith and Wesson belette hem met schieten voort te gaan en wij renden allen den tuin in. Gestalten gleden ons voorbij in den nacht. Wij konden niet zien wie het waren. „Wie daar?” riep er een. „Wie zijt gij?” antwoordde een van ons. „Dat gaat U niet aan, geef U gevangen!” Van achter ons klonken weer schoten. Allen gingen liggen. „Zeg eens, jullie daar schiet toch niet?” „Welneen,” antwoordde mijn buurman. „Welnu, wij zijn de officieren-compagnie!” Bij het licht van elektrische zaklantaarns zagen wij eenige mannen op ons afkomen, gekleed in oude soldatenjassen zonder epauletten, maar met officierskokardes op de petten en witte banden op de rechter mouwen. „Ga snel naar „Ay Wassil”, een dorp ten noorden van Yalta, daar kunt ge wapenen krijgen. Maar haast U, wij trekken ook terug want een groote versterking matrozen is in auto's op weg uit de richting van „Livadia”. „Ay Wassil” (tartaarsche naam) is nog in onze handen, maar wij zijn te weinig in aantal om de

stad te nemen.” De spreker was een jong artillerie-officier, die dit troepje vrijwilligers scheen aan te voeren.

Ik besloot naar „Ay Wassil” te gaan, maar eerst Strachnikoff op te zoeken. Ik snelde naar de villa-wijk. Uit de richting van de haven hoorde ik rumoer, de artillerist scheen gelijk te hebben, een sterke troep matrozen was aangekomen. Voorzichtig, met de vinger aan den trekker, sloop ik dicht langs de huizen en bereikte zonder ongelukken den tuin van het huis der familie von Bunting. Ik opende de keukendeur die verlicht was en stond voor Strachnikoff. De arme kerel zat alleen aan een tafel, met gebogen hoofd en treurigen blik voor zich uit te kijken.

„Wat doe je hier zoo alleen?” vroeg ik hem bij het binnenkomen. De brave kerel vloog overeind en kwam met uitgestrekte armen op mij af. Hij vergat den afstand te bewaren, dien hij tot nu toe stipt had volgehouden tegenover zijn chef. Hij zei dat, waar ze aan de haven de officieren vermoordden, hij mij ook al dood had gewaand en hij had niet geweten wat te doen om mij te helpen. Want ik had hem bevolen daar te wachten tot ik terugkwam. „Maar waarom ben je niet boven,” vervolgde ik. „Alles is toch in orde hier bij de von Bunting's?” „Ja zeker, luitenant, maar U heeft zooveel vluchtelingen uit het h6tel „de Russie” hier bij Mevrouw von Bunting onder dak gebracht en bovendien zijn ze allen bang voor ons, alsof wij bolschewisten zijn. Ook zijn ze bang dat ze misschien door mijne aanwezigheid hier in ongelegenheid komen, want een van de dienstboden heeft mij verteld dat er matrozen geweest zijn om te vragen waar U was, dezelfde die U, bij Uw neef, hadden willen arresteeren. Ik had mij in den tuin verstopt zoolang ze hier waren. En daarna ben ik zoo vrij geweest mijn vergulden knopen en mijne epauletten af te snijden, mijn kokarde van de pet en mijn St.-Georgekruis af te nemen. Ik heb alles in dit pakje, dat ik U, als mijn eenigen chef, ter hand stel.”

„Begraaf het dadelijk in den tuin, wij gaan over tien minuten weg!” Ik vloog de diensttrap op om van de familie von Bunting afscheid te nemen, die zoo goedertieren al die menschen opgenomen had die ik bij hen gebracht had. De oude mevrouw wilde mij overhalen te blijven overnachten, maar ik moest bedanken. Ik zeide haar dat mijn signalement bekend was en dat ik beter deed te vluchten.

Het volgende oogenblik gingen Strachnikoff en ik op weg. Wij volgden een nauw straatje in de richting van de elektrische centrale. Daar gekomen, vonden wij groepjes roode gardisten op wacht staan, wij moesten dus een anderen weg nemen. Wij waren al vrij ver het gebergte in, ergens bij een wijngaard, toen wij stemmen hoorden. Strachnikoff kroop er heen en kwam mij zeggen dat het „witten” waren. Een onderhandeling van vijf minuten was voldoende om de heeren gerust te stellen omtrent onze bedoelingen. Achter een rots-punt verlichtte een zwak vuurtje de gezichten van drie gardisten bij de marine (leerlingen van de hoogste klasse bij het korps zee-kadetten) en van een infanterie-kapitein. Zij namen ons toch nog wantrouwend op. Met een paar woorden kon ik hen geheel geruststellen. Ik vroeg hun hoe wij het spoedigst „Ay Wassil” konden bereiken. (Wordt vervolgd.)

De keizerlijke wapenborden worden door de bolschewisten van de gevels der gebouwen gehaald.

Een soldaat met een rooden band om den arm als teeken van zijn afhankelijkheid aan het nieuwe bewind.

DE MOORD OP DEN BOSCHWACHTER

AIET was om zes uur 's morgens van een mooi Septemberdag en wel op een Zaterdag, dat Dagobert, de beroemde detective, door zijn bediende uit zijn slaap gewekt werd.

Andreas Grumbach, de president van de Club der Industrieelen, had dringend laten vragen of Dagobert zoo spoedig mogelijk komen wilde. . . . er was namelijk een moord gebeurd. Met één sprong was de detective uit zijn bed en ijde zijn badkamer in. Van zijn gewoonte week hij nooit af. Hij nam zijn koude douche, liet zich door zijn bediende masseren, maakte zijn gebruikelijke gymnastische oefeningen, die hij nooit naliet, en kleepte zich toen met behulp van zijn bediende snel aan. Terwijl dit allemaal plaats had, vertelde de boodschapper, Grumbach's chauffeur, nadere bijzonderheden van den moord.

Hetgeen hij, nog bleek van den schrik en opgewonden door den snellen rit vertelde, was het volgende: de heer en mevrouw Grumbach bevonden zich sedert eenige dagen op het kasteel Palting aan den Donau, in de nabijheid van de stad Pöchlarn. Het slot behoort tot het grootgrondbezit Palting, Hiersau, Eichgraben.

„Verder, verder!” drong Dagobert aan. Hij wist dat allemaal zelf immers veel beter.

„Gisteravond nu,” ging de man voort, „kwam de boschwachter Mathias Diwald op het slot, om als gewoonlijk op Vrijdag het loon in ontvangst te nemen voor het jachtpersoneel en de houthakkers, om het dan naar den houtvester te brengen, die het geld aan de arbeiders uitbetaalde. Diwald is echter niet bij den houtvester geweest. Men heeft daar op hem gewacht tot elf uur 's avonds. Toen is de houtvester met zijn beide helpers naar hem gaan zoeken. Pas om drie uur 's morgens hebben zij hem gevonden aan den rand van het bosch, vermoord en van het geld beroofd. De houtvester is naar het slot gesnel en liet zijn heer wekken.”

„Heeft Mevrouw er ook iets van gehoord?” vroeg Dagobert. Het was een pijnlijke gedachte voor hem, dat zij aan een zoo vreeselijke opwinding zou zijn prijsgegeven.

„Ja, zij was ook direct wakker, en zij was het, die mijnheer Grumbach verzocht, toch direct mijnheer Dagobert te laten halen. Hoe nu de moord gebeurd is, dat weet ik natuurlijk niet, ik geloof echter dat het zóó gebeurd is: . . .”

Dagobert wenkte afwerend. Hij wilde niets hooren. Van begin afaan was het altijd zijn gewoonte geweest zijn bevindingen ter plaatse, niet door mededeelingen vooraf, te laten beïnvloeden.

„Hoe laat ben je weggereden?” vroeg hij den chauffeur. „Precies om vier uur, mijnheer Dagobert, en precies zes uur was ik hier.”

„Hoeveel Kilometer is het?”
„Zes-en-negentig.”

„In twee uur — dat is niet slecht gereden! Terug doen wij het natuurlijk nog sneller.”

„Maar . . . mijnheer Dagobert!”

„Nog sneller! Dat is niet te veel verlangd van een auto van zestig paardekracht. Ik neem den chronometer mee en neem den tijd op. En voor iedere minuut minder dan twee uur krijg je twee kronen belooning. Zoo ooit, dan beteekent in zulke gevallen tijd geld!”

Marius zag dat van zijn standpunt ook in, en zij bereikten het slot in een uur en twee en dertig minuten, waarop Marius met een zeer verheugd gezicht zijn zes en vijftig kronen belooning opstak.

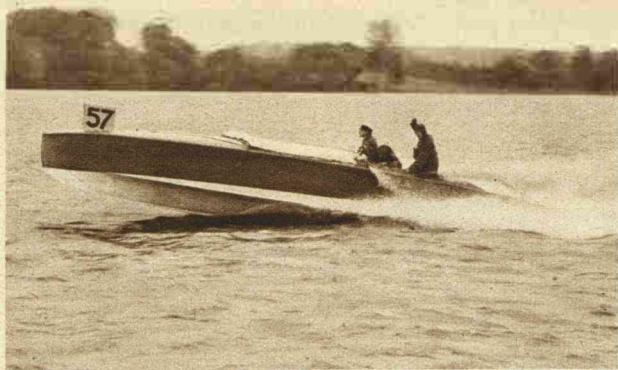
Toen mevrouw Grumbach den detective uit den auto zag stijgen, snelde zij het bordes af om hem te begroeten. Zij zag er nog bleek uit en was nog nerveus door den schrik. De aanwezigheid echter van den detective, die een trouwe vriend des huizes was, werkte geruststellend op haar. Nu wist zij immers, dat alle maatregelen genomen zouden worden om den bedrjver van de afschuwelijke misdaad te ontdekken en te straffen.

„Ik heb met het ontbijt op U gewacht,” begon ze, „wij hebben nog juist twintig minuten tijd ervoor. Om half tien zal de gerechtscommissie hier bijeenkomen, om tē overleggen en om dan van hieruit naar de plaats van de misdaad te gaan. Mijn man is juist onderweg om de commissie bijeen te krijgen.”

Dagobert liet zich het ontbijt goed smaken. Het kwam hem zeer gelegen, want hij had zich geen tijd gegund thuis iets te nuttigen.

De commissie, onder leiding van den heer Grumbach, verscheen precies op tijd. De heer des huizes stelde de heeren

vlug aan elkander voor en toen begon men direct over den moord. Ook de gemeentearst was erbij tegenwoordig. De zitting duurde slechts korten tijd. Men was alleen bijeen gekomen om van hieruit gezamenlijk naar de plaats van de misdaad te gaan. Men zou ter plaatse de situatie opnemen, en dan het procesverbaal zoo goed mogelijk opstellen. Tot nu toe had men echter ook niet heelemaal stilgezeten. Toen de houtvester het lijk had gevonden, had hij zijn beide helpers erbij achtergelaten om te voorkomen, dat het van zijn plaats genomen zou worden, vóór de commissie den toestand had opgenomen. Toen was hij naar den districtsrechter gegaan en na met dezen overlegd te hebben, had hij twee

De Internationale Motorbootweek op de Märkische Ostsee (Duitschland).

De attractie der wedstrijden: De race-boot „Peterlein” met een 350 P.K. Siemens-motor in volle vaart.

gendarmen en twee gewapende boschwachters als patrouille het bosch ingezonden.

Alle aanwezigen wisten reeds, dat een beroemde detective zich met het geval zou bezighouden, en daarom keek men vragend naar Dagobert, of deze de genomen maatregelen goedkeurde.

„Tot zoover is alles in orde,” antwoordde deze op de onuitgesproken vraag. „Nu moeten wij echter trachten, zoo spoedig mogelijk op het tooneel van de misdaad te komen. Iedere minuut is kostbaar.”

Het lijk lag op een kwartier afstand van het slot. Grumbach vroeg of de heeren wilden loopen of rijden. Voor alle zekerheid had hij laten inspannen, maar hij was de meening toegedaan, dat het beter was om te voet te gaan, daar men dan misschien reeds onderweg gelegenheid zou hebben, belangrijke onderzoekingen te doen. Dagobert besliste echter dat men rijden zou. De onderzoekingen moesten pas beginnen nadat men zich ter plaatse van de feiten had op de hoogte gesteld.

De commissie reed in twee équipages af. Mevrouw Grumbach en de detective bestegen den auto, die, door Marius bestuurd, den stoet sloot. Zij hadden nog geen twee

Dagobert keek wat nauwkeuriger. Het was inderdaad een kreupele van afschuwelijke mismaaktheid. Hij had een leelijk groot hoofd, breede schouders en opvallend lange en sterke armen. Zijn onderlichaam was echter heelemaal mismaakt. Hij had beenen als van een vierjarig kind en daarenboven waren zij nog totaal verdraaid. Werkelijk, men zou zich niet kunnen voorstellen, hoe deze ongelukkige zich moest voortbewegen.

„Vooruit, Marius!” riep Dagobert, toen mevrouw Grumbach was ingestegen. „Wij moeten het eerste ter plaatse zijn.”

In korten tijd was het verloren eind niet alleen ingehaald, maar was men de anderen ook een stuk vooruit. Mevrouw kwam weer op den kreupele terug.

„Hij is de eenige bedelaar in onze omgeving,” zei ze, en als wilde zij zich verontschuldigen voegde zij eraan toe: „en ook voor hem had ik gaarne zoo gezorgd, dat hij niet meer behoefde te bedelen, maar het kwam mij altijd als wreed voor, hem aan zijn beroep te onttrekken. Nu zit hij tenminste aan den weg en ziet nog wat van het leven. Hij kan zich niet bewegen. Moet men hem dan zijn geheele leven in een kamer opsluiten? Als hij zich op de straat vertoont, dan geeft iedereen hem tenminste wat.”

De goed onderhouden weg liep langs den zoom van het woud. Toen Dagobert een van de op wacht staande helpers van den houtvester zag, liet hij stilhouden.

„Het is beter, mevrouw, dat U maar hier blijft zitten, geloof ik. Het lijk van den vermoorde is geen aanblik voor U. Ik zal U direct vertellen als ik wat bijzonders heb ontdekt.”

Met deze woorden liep hij naar de plek van het onheil toe. De beide bewakers hadden hun plicht gedaan. Het was direct te zien, dat er geen onbevoegden in de nabijheid geweest waren. Dat was in ieder geval uitstekend. In een wijden cirkel stonden boeren er omheen. Ook Dagobert beroerde den doode niet, maar hij keek scherp uit naar aanknooppunten voor zijn onderzoek.

Toen de commissie was aangekomen, liet men den arts het eerst zijn onderzoekingen verrichten. Hij knielde naast het lijk neer en legde het met eenige moeite op den rug, want het lag met het gezicht naar den grond. Dagobert bukte en hielp den dokter. Het bevinden van den dokter, met lange tusschenpoozen geuit, luidde:

„Zelfmoord of ongeluk is uitgesloten. Het betreft hier buiten allen twijfel een moord. De vingerdrukken zijn nog zeer duidelijk zichtbaar. De Adamsappel is totaal ingedrukt en het strottenhoofd is gebroken. De dood moet onmiddellijk zijn ingetreden. De dood is in ieder geval reeds acht à tien uur geleden ingetreden. Waarschijnlijk is de moord voor middernacht begaan.”

„Met Uw verlof, dokter,” nam Dagobert het woord, „maar een nauwkeuriger vaststelling van den tijd kan van zeer veel belang zijn. Ik geloof, dat wij het middel daartoe in de hand hebben.”

„Dat geloof ik niet, mijnheer Dagobert,” hernam de dokter. „De wetenschap laat ons in den steek als wij op de minuut af het tijdstip willen vaststellen.”

„Dan moeten wij het zonder de wetenschap probeeren. Het heeft gisteravond of vannacht geregend. De weg is wel is waar weer droog, maar het is toch nog te zien dat het geregend heeft en vooral hier op de plaats waar het lijk gelegen heeft. De natte, nu reeds bijna weer droge kleeren van den vermoorde hebben op den grond een vochtigen rand nagelaten. Het moet toch zijn vast te stellen, wanneer het begonnen is te regenen.”

„Dat kan ik precies zeggen,” zei de houtvester. „Van kwart voor achten tot acht uur heeft het geweldig geregend.”

„Dan hebben wij hier een aanknooppunt,” ging Dagobert voort. „Ik stel namelijk vast, dat de moord vóórdat het begon te regenen is begaan. Overtuig U maar. De plaats op den grond, die het lijk bedekte, is stoffig. Anders is de weg ook wel droog, maar nog niet stoffig. Verder zijn er nog aanwijzingen dat de daad vlak vóórdat het begon te regenen is begaan. Maar daarover misschien later. Deze aanwijzingen kunnen misschien bedriegen en daarom willen wij ons er voorloopig niet mee ophouden. Het stof ligt echter beslist niet. Dus: Diwald werd om kwart voor achten vermoord. Wij weten dat hij het geld om half zeven in het

De inbraken van „Piet” en zijn bende.

De door de Haagsche politie op het politiebureau in de Residentie bijeengebrachte voorwerpen, welke den laatsten tijd door „Piet” en zijn bende zijn gestolen. Op onze foto komen tevens de wakkere rechercheurs voor, die aan de opsporing deelgenomen hebben. V.l.n.r.: G. J. Stang, J. J. Oostbaan en inspecteur M. J. v. d. Heuvel. — Wij meenen goed te doen, hier eraan te herinneren, dat de Commissaris van politie te 's-Gravenhage een ieder, die voorwerpen meent te herkennen, verzoekt inlichtingen te willen verschaffen aan het bureau Duinstraat, aldaar.

minuten gereden, toen mevrouw Grumbach den wagen liet stilhouden, uitsteeg en in den hoed van een kreupelen bedelaar, die aan den rand van den weg zat, een geldstuk wierp.

„Dat hadt U hem toch ook wel kunnen toewerpen, mevrouw,” meende Dagobert, toen zij weer insteeg.

„Neen, Dagobert, dat ging niet. Kijk maar eens naar hem. Wat moet hij beginnen, als ik het niet in zijn hoed mik? Hij kan zich immers niet verroeren.”

slot in ontvangst genomen, en het in een linnen zakje bij zich gestoken heeft. Verder staat het vast, naar ons werd medegedeeld, dat hij van het slot naar de herberg is gegaan, daar twee glazen wijn dronk en spoedig na zeven uur vertrok. Verder klopt het wel niet erg, maar het scheelt maar minuten. Ik houd er namelijk aan vast, dat hij hier was, vlak voordat het begon te regenen. Voor den weg zelf had hij hoogstens een kwartier noodig. Wij kunnen niet weten, waarom hij er minstens eens zoolang over gedaan heeft,

maar in ieder geval hebben wij het tijdstip toch op een kwartier na nauwkeurig vastgesteld."

De heeren waren het met zijn redeneering volkomen eens en zetten het onderzoek verder voort. Dagobert, die reeds voldoende gezien had, stoorde hen hierin niet maar begaf zich naar mevrouw Grumbach die in den auto op hem wachtte. Hij ging naast haar zitten en gaf Marius bevel zeer langzaam terug te rijden.

„Nu, Dagobert," vroeg mevrouw „heb je hoop?"

Dagobert gaf in het kort verslag van zijn bevindingen en terwijl hij sprak, wierp hij steeds onderzoekende blikken op den weg. Een oogenblik zweeg hij en dacht na.

„Het is een gewone roofmoord en toch zijn er zeer veel moeilijkheden," zei hij na lang nadenken.

„De feiten spreken elkander namelijk op zonderlinge wijze tegen. Men moet aannemen, dat de moordenaar een inwoner is die de omstandigheden heel goed kent. Men valt toch immers een armen duivel van een boschwachter niet aan om hem te berooven, of men moet weten dat hij geld van zijn heer bij zich draagt."

„Om een ellendige vierhonderd en vijftig kronen!" riep Mevrouw Grumbach uit en de tranen schoten

De staatsgreep in Bulgarije.

Professor Alexander Zankoff, die onder de dictatuur van den vroegeren minister-president Stamboeliski, iedder der Bulgarsche intellectuelen was en met behulp der officieren zich thans van de macht meester maakte.

haar in de oogen. „Wij hadden liever het tien- of honderdvoudige gegeven, als wij daarmee het leven van den braven man hadden kunnen redden!"

„Alleen een inwoner van het dorp kan van Diwald's regelmatige tochten weten en toch duiden alle aanwijzingen op een vreemden dader. Zeg U eens, mevrouw, zijn er gisteren of in de laatste dagen zigeuners of rondtrekkende acrobaten in 't dorp geweest?"

„Beslist niet, Dagobert."

„Of is er in de buurt kermis geweest?"

„Ook niet!"

„Het is zonderling, ik heb zoiets nog nooit in mijn practijk ondervonden! Ik zou er op durven zweren, dat de moordenaar een acrobaat is."

„Waarom dan juist een acrobaat?"

„Of is er misschien in het dorp iemand van wien men weet, dat hij acrobatische toeren kan verrichten?"

„Ook dat niet Dagobert."

„Het is om gek te worden. Ik kan bewijzen, dat het een inwoner geweest moet zijn en bijna evengoed kan ik bewijzen, dat het geen inwoner geweest kan zijn!"

Intusschen waren zij weder in de nabijheid van den kreupelen bedelaar gekomen. Dagobert wierp hem met een handbeweging twee zilveren geldstukken toe. De geldstukken vlogen uit elkaar en geen van beide kwam in den opgehouden hoed terecht. Dagobert steeg uit, maar maakte volkrecht geen haast om den man te helpen. Hij bleef rustig toezien, hoe de ongelukkige, zich op de handen steunend, voortkroop, om de geldstukken op te rapen. Toen steeg hij weer in en reed met mevrouw Grumbach naar het slot, waar nu ook de commissie aankwam.

De heeren vingen direct aan te beraadslagen en het proces-verbaal samen te stellen. Dagobert wilde hen hierbij niet storen en trok zich terug. Hij wilde intusschen een wandeling maken om de omgeving eens wat op te nemen.

De gemeenteschrijver had iets meer dan een uur noodig om, naar het dictaat van den districtsrechter, het proces-verbaal op te schrijven. Juist zou het stuk nog eens in zijn geheel worden voorgelezen om daarna door de heeren te worden ondertekend, toen Dagobert, teruggekeerd van zijn wandeling, weer binnenkwam. De heer des huizes was zeer verheugd, dat hij weer terug was en zei, dat hij nu gelijk het proces-verbaal mee kon aanhooren en wanneer hij het er mede eens was het ook kon mede ondertekenen.

„Ik geloof, dat dit niet noodig zal zijn," antwoordde Dagobert, terwijl hij bij de heeren aan tafel plaats nam. „Ik geloof veeleer, dat wij gedwongen

*Kota Sampang
Kota Sampang jaitoe seloe
wah kota sdueling di Residen
die Madora, poelau Madora
Latak kota Sampang to'eh
dikatahan betoll di tenger
poelau Madora dekat panjai
selatan.*

En kleine voet-kunstenaar.

Van bevriende zijde zendt men ons de hierboven gereproduceerde foto van den kleinen Madoerees Djoehai, die zijn beide armen mist en daarom met zijn voet schrijft. Hij is leerling van de eerste school te Sampang en zit in de tweede klas. Dat het ventje keurig schrijft, bewijst wel het stukje schrift, dat wij boven de foto afbeelden, en dat wij ontleenden aan een door hem gemaakt opstel.

zullen zijn een nieuw verslag samen te stellen. Hier is in ieder geval het gestolen geld."

Met deze woorden legde hij het linnen zakje, dat men dadelijk als het eigendom van Diwald herkende, op de tafel. Het bedrag was, zooals direct werd vastgesteld, nog in zijn geheel aanwezig. Een groote opwinding maakte zich van de heeren meester. Mevrouw Grumbach wierp Dagobert een dankbaren en trotschen blik toe. Zij wist en had altijd gezegd, dat men op Dagobert vertrouwen kon!

Toen bestormden allen hem met vragen. Als hij het gestolen geld terecht gebracht had, moest hij toch ook van den dader een spoor hebben!

„Wat den dader betreft," antwoordde Dagobert, „ik heb mij veroorloofd, hem in verzeerde bewaring te laten stellen. Ik heb hem persoonlijk aan het raadhuys afgeleverd." — „Wie... wie is het, om Gods wil?"

„Sta mij toe U geregeld te verhalen. De dokter heeft twee dingen met onomstootbare zekerheid vastgesteld: dat zelfmoord uitgesloten was en dat de dood door verworging moet zijn veroorzaakt. Hij heeft er niet aan toe-

En aanwinst voor het Haagsche Gemeente-museum.

Bij het afbreken der huizen aan de Gevangenpoort te 's-Gravenhage werd zonder beschadiging in het Huis van Barnett Lyon een plafond verwijderd, dat overgebracht werd naar het Gemeentemuseum voor historische kunst. Het is aldaar verdoekt en gerestaureerd onder leiding van Dr. van Gelder. Het doek dat wij hierboven reproduceeren, is een schilderwerk van den Hagenaar Daniël Haringh, die in 1636 werd geboren en in 1706 overleed. Het stelt een koepel voor, in perspectief gezien en van verschillende soorten marmer gebouwd. Daarboven zweven wolken en twee engelengestalten, die bloemen en sieraden naar beneden strooien.

gevoegd, — wat ook tenslotte niet op z'n terrein lag — ofschoon de feiten het aanduiden, dat de aanslag van achteren was gepleegd. Dat bewijzen de duidelijk zichtbare vingerafdrucken aan den hals en het feit dat het lijk met het gezicht op den grond lag. Sporen van een worsteling waren niet zichtbaar. Deze conclusies leverden de eerste moeilijkheid op. Men kan zich moeilijk voorstellen, dat een dergelijke overval met zoo'n snelheid kon plaats hebben, dat de aangevallene niet eens den tijd gehad zou hebben zich om te keeren. De tweede moeilijkheid was nog verwarrender. Ik stond voor een geheel nieuw iets. De heeren hebben, evenals ik, zeer nauwkeurig naar voetsporen gezocht. De omstandigheden waren daarvoor deels ongunstig, deels gunstig. Ongunstig omdat de vóór den regen misschien zichtbare sporen door dezen weggewischt waren. Gunstig echter, omdat de na het begin van den regen ingedrukte sporen thans, nadat zij waren ingedroogd, in den kalkachtigen bodem des te duidelijker aan den dag kwamen.

Voetsporen waren er, op drie of vier na, die ongetwijfeld van Diwald zelf waren, niet te zien, wel echter wat anders, wat niet gezien werd en ons voor een zeer ongewoon raadsel plaatste — handsporen! Ik kon de sporen gemakkelijk volgen en kwam tot de

De staatsgreep in Bulgarije.

Minister-president Stamboeliski, die tengevolge van de staatsgreep gevlucht is.

wel is waar verkeerde stelling, dat een acrobaat den moord begaan moest hebben, die zich, om geen voetsporen na te laten, in den handstand, zijn hoofd naar beneden, zijn voeten in de lucht, verwijderd moest hebben.

Deze veronderstelling was verkeerd, maar in ieder geval: de moord is begaan door iemand, die op zijn handen gaat. In den heelen omtrek is er maar een, die dit doet: de bedelaar Lipp! en dat is de moordenaar!"

„Onmogelijk! Onmogelijk!" klonk het in koor. „Iemand die zich niet verroeren kan!"

„En toch is hij het, heeren! Zijn daad is des te afschuwelijker, omdat hij er een werk van menscheelievendheid en barmhartigheid mee beloond heeft. Hij had Diwald om den liefdesdienst gevraagd, hem een eindje te dragen. Diwald nam hem op zijn rug en droeg hem en daarmee was ook zijn lot bezegeld. Op deze wijze verklaart zich ook het tijdsverschil, dat mij was opgevallen. Met zijn last had hij een half uur noodig voor een weg, dien hij anders in een kwartier aflegde.

Mijn aanwijzingen zijn compleet, maar bovendien hebben wij nog zijn bekentenis, die hij voor mij en den chauffeur Marius heeft afgelegd. Toen ik daarnet de heeren verliet, nam ik Marius mee en beval hem een stevig touw mee te nemen. Ik zelf leende van den houtvester een paar handboeien. Zoo uitgerust reden wij naar de hut van Lipp. Zijn verzorgster, een oude kijflustige vrouw, was woedend over hem. Gisteren was de kerel weer laat naar huis gekomen; hij had tot tien uur in den herberg gezeten. Ik stelde direct vast, dat hij niet in den herberg geweest was. Wel rekende ik uit, dat hij bij zijn manier van zich voortbewegen minstens twee uur noodig had om van 't tooneel der misdaad naar zijn huis te komen.

De rest is spoedig verteld. Ik hield een huiszoeeking en vond onder een losse plank in den vloer den zak met geld. Toen reden wij naar de plaats waar Lipp zat. Ik zei hem ronduit in zijn gezicht, dat hij Diwald vermoord had. Hij trachtte te ontkennen. Maar ik liet hem den geldzak zien. Toen bedacht hij zich en bekende sidderend: Ja, ik heb het gedaan!

Op een wenk van mij wierp Marius van achteren het touw om hem heen en bond hem zoo de armen langs zijn lichaam. Toen strekte hij, om zich te verdedigen, de benedenarmen uit en hield mij op deze manier juist zijn handen voor, zoodat ik hem de boeien kon aandoen. Daarna legden wij hem in den auto en leverden hem op het raadhuys af. En hiermee was dit geval voor mij afgelopen. Het laatste woord zullen zijn rechters te spreken hebben. B. G.

DE LOKSTEM VAN HET NOORDEN DOOR THÉRÈSE HOVEN

1) I. IN 'T LABORATORIUM.

HET locaaltje uit den Haag houdt te Delft op en Mia Foreest loopt 't kleine perron af. Aan 't eind ervan wordt ze opgewacht door haar nichtje Louise van Asperen, die beloofd heeft haar het pas ingewijde laboratorium voor de technische botanie, een afdeling van de Technische Hoogeschool, te laten zien.

„Kun-je een eindje lopen?” is Louise's eerste vraag zoodra ze buiten zijn.

„'t Hangt er van af. Is 't heel ver?”

„Een half uurtje; wij bezitten hier geen volledig tramnet zoals in de Residentie, en de stoomtram rijdt zelden; om 't half uur, en helpt toch niet veel.”

„O! ik vind 't best. Ik ken de oude Prinsenstad eigenlijk zoo weinig. Hoe bevalt het jullie wel?”

„Uitstekend, dat is te zeggen: vader en ik zijn heel gelukkig, maar moeder mist de gezelligheid van Utrecht en ook de omstreken. Delft is een dierbaar oud stadje, maar absoluut misdeeld van natuurschoon, behalve de watergezichten. Aan 't einde van 't Oude Delft, bij den Vliet, is een heerlijk plekje . . . en dan onze mooie geveltjes! Daar geniet je nu telkens van, als je er langs komt.”

Mia glimlachte: zulk een sentimenteel dweperijtje, gelijk ze 't bij zichzelf noemt, is niets voor Louise. Zoiets alsof een fier raspaard bokkesprongen zou maken of een trotsche New-Foundlander zich als een dartel schoothondje zou aanstellen.

Haar nichtje is iets jonger dan zijzelf, nog geen twee en twintig, maar ze lijkt veel ouder met haar bijna klassiek ernstig gezicht en haar *port de reine*, zooals men vroeger zei.

Als bakvischje was Lou van Asperen al boven de middelmaat, doch in tegenstelling van haar, eveneens uit haar krachten gegroeide tijdgenootjes, had ze nooit 't ongracieuse gehad, aan dien leeftijd eigen.

Onder 't loopen, wijst ze haar gast op de mooie plekjes, waar het kleine stedeke zoo rijk aan is; 't is of de tijd en de slopende hand der revolutie-bouwers, eerbied hebben gevoeld voor de oude patriciërshuizen en de zeldzaam keurig gebeeldhouwde gevels, die hier en daar doen denken aan de architectonische schoonheid der oude steden in West-Vlaanderen.

Ze gaan achter 't Oude Delft om, dat even denken doet aan de Heeren- en Keizersgrachten te Amsterdam toen de handels-vorsten er nog hun particuliere woningen hadden.

„Nu, wat wil-je, eerst even naar huis gaan, of eerst 't Laboratorium zien?”

„Dat laat ik aan jou over en wat tante 't prettigst zou vinden . . .”

„Nu, ik denk, dat moeder 't wel gemakkelijker vindt, als wij wat later komen.”

„Vertel me toch eens hoe je moeder over je studie-plannen denkt?”

„Die zijn toch niet veranderd? In Utrecht volgde ik ook de colleges van Professor Went en van vader.”

„In de botanie nu ja, maar ik meende toch dat je van richting was veranderd?”

„O! dat wel, ik ben nu meer den wetenschappelijken kant uitgegaan; de technische botanie is natuurlijk iets anders dan planten en kweeken en veredelen van bloemkens . . . maar voor moeder maakt 't niet veel onderscheid. Ik had toch mijn vaste studie-uren, net als toen ik nog op 't Gym was.”

„En waar bevalt 't je beter, wat de studie aangaat, in Utrecht of hier?”

„Nu, dat kan ik niet zoo ineens zeggen: Hier is 't arbeids-veld veel uitgebreider en 't Lab is bijna vol-maakt.”

„Zeg eens, Lou?” vraagt Mia, een oogenblik later, „hoe schiet je met de *fellows-studs* op?”

Een eenigszins hooghartige uitdrukking komt over Louise's gelaat, terwijl ze, rustig, antwoordt: „Wij gaan gewoon kameraadschappelijk met elkander om, net als op andere Hoogescholen. Trouwens, op 't Gym ook. Van de lagere school af, zijn ze aan co-educatie gewend, wij vinden er dus niets vreemds in.”

„Wordt er dan heelemaal niet geflirt?” klinkt 't verwonderd.

„Nu, 't spijt me, dat ik je moet teleurstellen, maar

veel wordt er aan die edele sport niet gedaan; van-zelf wordt die niet geheel verwaarloosd. In elk geval is 't toch een heel klein bijvakje op het programma.”

Mia weet niet of Louise ernstig is of dat ze haar uitlacht. Eigenlijk is haar nichtje altijd een *puzzle* voor haar geweest en heeft ze altijd tegen haar opgezien.

Zij zelf is ook zoo heel anders, door haar aanleg en ook door haar opvoeding.

Echt Haagsch nufje, is ze enkel op een jonge juffrouwenschool geweest van Lager en Meer Uitgebreid Lager Onderwijs, een *Mulo* school, zooals de geijkte term luidt. Daarna eenige jaren op een gedistingeerd, cosmopolitisch pensionaat in Vevey.

Toen nog een jaar in Engeland bij een familie in huis en, sedert haar gecompliceerde, maar toch oppervlakkige opvoeding voltooid is, zoekende naar een levensvervulling.

Aarzelande nog tusschen een huwelijk of een vak, tusschen trouwen of studeeren!

Mia Foreest is geen *beauty*, maar ziet er lief uit en

Uit een grijs verleden.

Hierboven reproduceeren wij een foto van de Aumaliapoort te Berlikum (Fr.), met haar fraaien, artistieken gevel, welke hoogstwaarschijnlijk zal worden afgebroken. Beweerd wordt, dat ze in de negende eeuw is gebouwd, toen Berlikum, destijds genaamd Uitgang, nog een havenstadje was. Van verschillende zijden gingen reeds stemmen op tot het behoud dezer poort.

heeft aardige talentjes voor salon en sportveld. Ze zingt een beetje, spreekt haar talen vrij vlot, kent de moderne dansen, in zooverre dat ze een *fox-trot*, een *Yazz* en de vereischte *one-steps* naar behooren mee kan huppelen . . . ze slaat een redelijk figuur met tennis en golf . . . ze heeft succes . . . maar ze kan zich nog niet decideeren.

Onder haar verschillende hofmakers is er geen, aan wie ze, met volle vertrouwen, haar levenslot in handen zou geven, *for better, for worse*.

Ze is het met zichzelf ook nog niet eens, of het niet beter en meer in den geest van den tijd zou zijn om iets te worden, zich in 't een of ander te bekwamen of een *baan* te zoeken, gelijk het tegenwoordig heet.

Als een stap in die richting heeft ze besloten eens ernstig met haar nichtje Louise te gaan praten, die ongetwijfeld de allergeschiktste raadvrouw in deze is.

Sedert kort is haar vader, die Professor in Utrecht was, aan de Technische Hoogeschool te Delft beroepen en wel speciaal voor *het* nieuwe vak, de *Technische Botanie*: de scheikunde toegepast op vezels, zwammen en andere producten uit het plantenrijk, nauwkeurige warenkennis op de meest wetenschappelijke manier verkregen.

Mia voelt niet veel voor een studie van vijf, zes jaar, gelijk die voor den een of anderen graad aan een Universiteit wordt vereischt, maar ze heeft toevallig gehoord, dat er aan de Technische Hoogeschool ook betrekkingen voor ongestudeerde dames zijn, als schrijfster of particulier secretaresje van een der Profen of als assistente bij de biologie of botanie. Dan ben je toch aan een Academie verbonden en maak je het leven van studenten mee, hetgeen haar erg interessant en *leuk* lijkt, al komt dat woord ook niet meer in haar vocabulaire van elegante, uitgaande jonge dame voor.

„Wat 'n prachtige tuin!” roept ze verbaasd uit, als ze de uitgestrekte terreinen ziet, om het gebouw heen. „Maar wel wat stijf, 't is wat de Engelschen a *Dutch Garden* noemen, geloof ik. Er zou veel meer van te maken zijn geweest; dat zou nu juist iets voor jou zijn, met je botanische studie . . .”

„Mia,” klinkt 't, bijna vernietigend: „'t Is geen villa-tuin of een luxepark; op dit terrein worden, voor een gedeelte, de planten gekweekt, die er voor de verschillende proeven noodig zijn en verder haspel je den boel nog al door elkander. Om jouw plannen ter verfraaiing uit te voeren, zou er een tuinarchitect noodig zijn en daar ben ik niet voor opgeleid. En nu zijn we er en zal ik je 't een en ander laten zien en uitleggen, voor zoover ik 't weet. Jammer dat onze conservatrice er niet is, die zou je er vrij wat meer van kunnen vertellen.”

„Wie?” vraagt de bezoekerster.

„Juffrouw Termeulen, onze vrouwelijke conservator, na den Prof., mijn geëerbiedigden vader, is zij de eerste hier voor proeven en onderzoekingen. Ze is terdege bij en een vraagbaak voor ons allen. Zij zou je van allerlei kunnen wijzen, waar ik nog geen idee van heb.”

„Had haar dan gevraagd om hier te zijn,” boudeert Mia.

„Stel je voor! 't Is toch vakantie. Ik heb je juist nu in de gelegenheid gesteld het gebouw en zoo te bezichtigen, omdat het anders niet gaat . . .”

„Wat een enorme gangen . . .”

„Ja, 't is alles even ruim en royaal. Hier beneden is de bibliotheek . . . kijk eens even. Natuurlijk enkel vakboeken en alles keurig geëtiquetteerd en gerangschikt door een van de werkende dames hier . . .”

„O! dus zoiets zou ik ook kunnen worden? Wel interessant, maar toch een beetje suf. Maar, je hoeft er niet voor te studeeren.”

„Men moet er heel geduldig, precies en keurig netjes voor zijn.”

„En denk-je, dat ik die eigenschappen niet zou bezitten?”

„Dat weet ik niet, maar kijk eens, ten eerste heb ik, als gewoon studente, vanzelf niets in te brengen en dan ook liggen zelfs zulke baantjes maar niet voor 't grijpen. Er zijn altijd meer liefhebsters dan vacatures. Hier zijn de machinezalen.”

„'t Lijkt wel een tentoonstelling — waar dient dat alles voor?”

„In het onderwijs op een Technische Hoogeschool spelen van zelf de machinerieën een voorname rol; kijk, hier worden verschillende instrumenten gemaakt.”

Op korte, zakelijke wijze legt de vierde jaar's studente het de aspirante-aankomeling uit. Boven zijn de verzamelingen van gedroogde planten, van allerlei soorten vezels, van monsters en stalen uit velerlei landen . . .

„Dit heb je zeker nog nooit gezien,” zegt Louise, voor een der vitrines stil houdende, en er zeer primitieve kleedingstukken uithalende.

„Wat een beeldige kleur, iets tusschen kaneel en tango in, en wat een aardig jasje . . . en broekje. 't Is toch geen sportpakje?”

„Niet bepaald, 't zijn kleeren uit boomschors, zooals ze vóór honderden, misschien duizenden jaren, door de volken in onzen archipel en mogelijk elders werden gedragen. Nu zijn ze hoogst zeldzaam; onze conservatrice heeft ze toevallig van een controleur uit 't binnenland van Palembang gekregen, ze zijn uit vezels vervaardigd.”

Iets later bevinden ze zich in een der zalen, voor het microscopisch onderzoek.

Aan 't einde staat een kathedier, terwijl de ruimte verder is ingenomen door lange tafels met zitplaatsen aan weerskanten. Voor elke plaats is een vierkante, marmeren plaat met een gaskaantje.

Louise legt haar gast uit dat de kathedier voor den Prof is en de zitplaatsen voor de studenten zijn, die dan elk een microscoop voor zich hebben, belicht door een gasvlam.

„Waarom geen electrisch lichtje?” informeert Mia, „dat is toch veel moderner.”

„Er wordt hier bijna enkel gas gebruikt, het is beter te regelen dan electrisch licht en ook niet zoo duur. In deze zaal worden praeparaten gemaakt voor de microscopen,” legt ze, in een ander lokaal, uit.

„Dear me, 't lijkt wel een barbierswinkel met al die scheermessen,” roept Mia, met een griezelgebaartje uit, op een hooge vitrine met dozijnen scheermessen wijzende.

„Die worden juist voor 't onderzoek gebruikt.” Dan op veranderden toon, bij het binnenkomen van een slank jongmensch met wat de dames vroeger een *interessant* uiterlijk noemden: „U hier, meneer Spren-gers?”

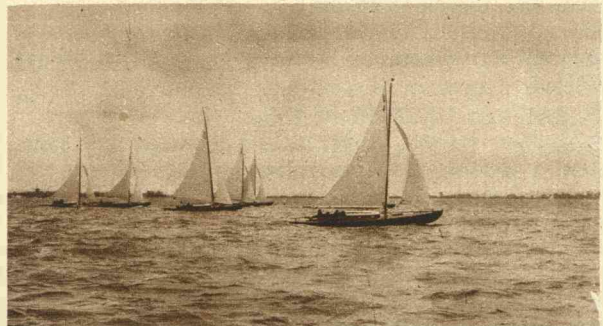
(Wordt vervolgd).

UIT HET VOLLE LEVEN

De „Hollandia“-zeilwedstrijden

die Zondag 1.1. op het Braassemeer gehouden werden. Hierboven: een aardig moment uit den strijd der regenboogklasse.

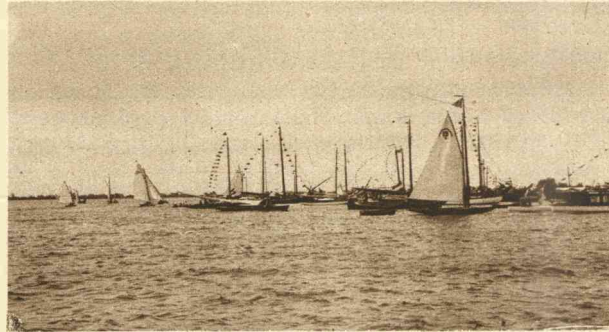
De „Hollandia“-zeilwedstrijden.

De start van de 45 M². kruiserklasse.

De „Hollandia“-zeilwedstrijden.

De „Hollands Hope“, die uitkwam in onze nieuwe zes-meter-klasse, in de baan.

De „Hollandia“-zeilwedstrijden.

Een aardig hoekje op 't Braassemeer tijdens de wedstrijden.

De „Hollandia“-zeilwedstrijden.

Een deelnemer aan het nummer regenboog-klasse in vollen gang

Links:

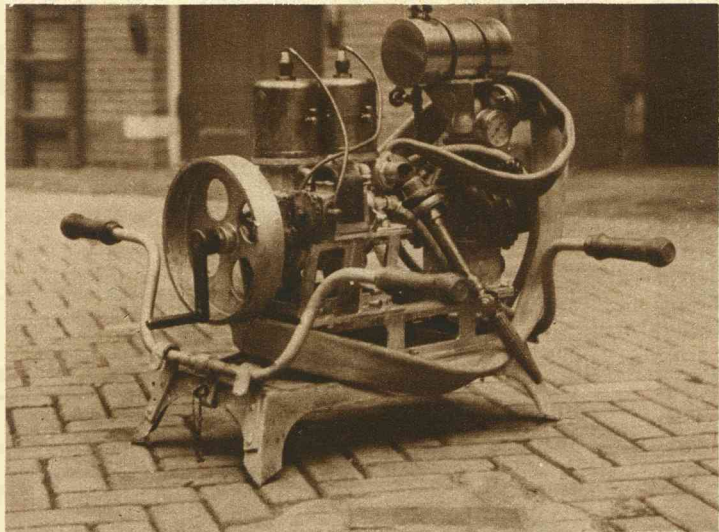
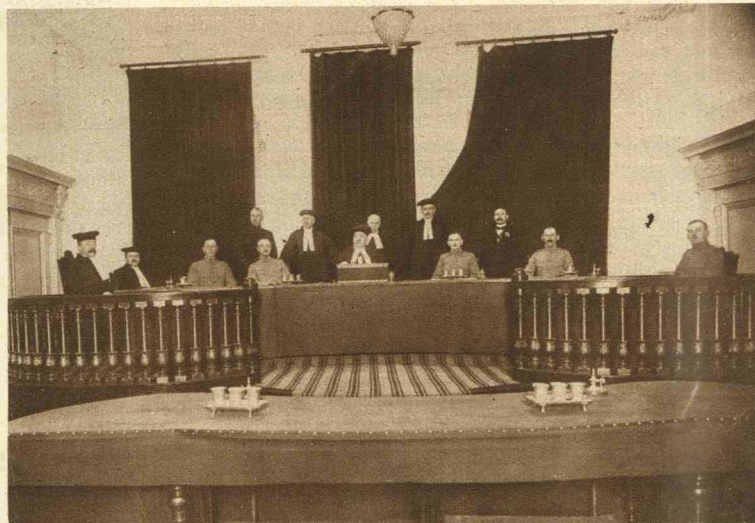
Voor een liefdadig doel.

Den 13en Juni werden te Amsterdam door een tweetal Engelsche dames (rechts) Alexandrarozen verkocht voor een liefdadig doel. Wij kieken hen met de dames Lilly Bouwmeester en Bouwmeester-Kluhr, die voor de vereniging „Juno“ een straatcollecte hielden.

Rechts:

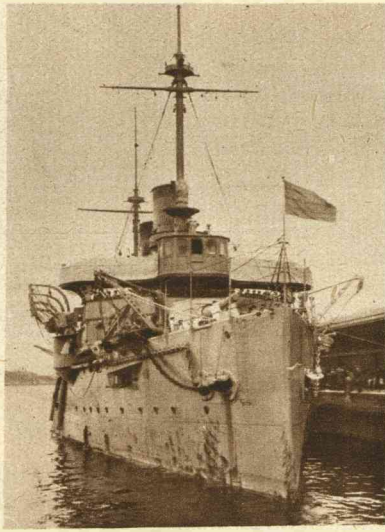
De Krijgsraad te Arnhem.

De laatste zitting van bovengenoemden krijgsraad op 15 Juni 1.1. Zoals men weet, wordt deze krijgsraad opgeheven.

De nieuwe baby-motorspuit

der Amsterdamsche brandweer. Zij werd uit Amerika geïmporteerd, en is de eenige in Europa.

De „Kata-Luna“.

het Spaansche oorlogsschip, dat in de Amsterdamsche haven ligt.

De Internationale conferentie voor de economische statistiek, welke op initiatief van den Volkenbond is ingesteld en thans in den Haag vergadert.

Zangconcours te Leiden.

De vorige week had te Leiden een nationaal zangconcours plaats. De deelnemers werden door het Leidsche Politie-muziekgezelschap met zijn nieuwe vaandel van den trein gehaald. — Het corps wachtend op de gasten.

Links:

De heer W. Pol,

halte-chef te Hulshorst (Geld.) die 16 Juni 1.1. vóór 25 jaar in dienst trad bij de Nederl. Spoorwegen.

Rechts:

Jacques Leefson, de bekende dansleeraar te Amsterdam, is op 85-jarigen leeftijd overleden.

De Rosendaalsche kapel,

die binnenkort haar 65-jarig bestaan zal vieren.

VOOR ONZE HUISMOEDERS

Nuttige Wenken.

HET REINIGEN VAN GLACÉ-HANDSCHOENEN.

Deze wascht men zoo lang in regenwater, tot dit schoon blijft en laat ze dan drogen. Hierna worden eierdooiers met zoete amandelolie vermengd, en daarin de handschoenen gewasschen. Vervolgens doet men een houten vorm in de handschoenen, wikkelt ze in papier en laat ze in de lucht drogen. Een oplossing van zeep in heete melk, waaraan een eidooier en eenige druppels geest van salmiak zijn toegevoegd, is zeer goed. De handschoenen worden over de hand getrokken, met dit mengsel bewerkt en daarna in de lucht gedroogd.

Men spreidt de handschoenen op een dubbelgelegden doek uit, doopt een flanelle lap in zoete melk, strijkt daarmee over groene zeep en wrijft er vervolgens de handschoenen mede in. Deze zijn schoon, wanneer witte er in natten toestand geel, gekleurde echter zwart uitzien.

Na het drogen in den tocht komen dan de oorspronkelijke kleuren weer te voorschijn.

Gekleurde glacé-handschoenen kan men ook op de volgende manier schoonmaken.

In een tamelijk diep schoteltje giet men een weinig benzine en kneedt de handschoenen stuk voor stuk daarin, totdat de benzine vuil is, dan giet men wat schoone benzine over den handschoen, knijpt dezen flink uit en wrijft hem met een schoonen doek droog.

Met het volgende mengsel kan men glacé-handschoenen eveneens goed schoon krijgen:

15 deelen droge, venetiaansche zeep, 15 deelen water, 16 deelen eau de Tavel en 1 deel geest van salmiak. Het eerst wordt de geschaafde zeep in het water opgelost en na het afkoelen worden de andere bestanddeelen toegevoegd.

Harde nagels aan de voeten worden door een langdurig bad, met een lijnzaadafkooksel vermengd, geweekt. Daarna kan men ze afsnijden. Of men bedekt den nagel met een zeepbrij; men moet dan echter eerst die plaats invetten.

Kleine gaatjes in een paraplu-overtrek kan men zeer goed repareren met zwarte engelsche pleister. Men knipt daartoe van de pleister stukjes die iets grooter zijn dan het gaatje, weekt deze een oogenblik in warm water en plakt er dan een aan iederen kant van het gaatje. Deze geheel niet opvallende reparatie voldoet uitstekend.

De Duncan-opvoeding.

Onder de vele en velerlei scholen die er ter wereld bestaan, neemt de Elizabeth Duncan-school, welke thans is ondergebracht in het Nieuwe Paleis, een gedeelte van het vroegere slot Sanssouci van den duitschen Keizer dat bij Potsdam gelegen is, een zeer bijzondere plaats in. De kinderen die daar ter school gaan, worden .n.l. niet alleen geestelijk, maar ook lichamelijk ontwikkeld. Het Park van Sanssouci biedt daartoe wat licht, lucht en zon betreft, natuurlijk een ideale gelegenheid. Toch is het niet juist, in de Duncan-school hoofdzakelijk een dansschool te zien, want naast onderricht in lichamelijke oefeningen wordt er ook onderwijs gegeven door erkende leerkrachten in alle vakken van het gewone onderwijs. De Duncan-school huldigt dan ook de bekende spreuk van Juvenal „Mens sana in corpore sano” — een gezonde geest in een gezond lichaam.

Recepten.

Gebraden duif, gevuld.

Benodigd: 2 à 3 duiven, 100 gram boter, 50 gram kalfsgehakt, 1 à 2 truffels, 1 theelepel fijn gehakt ui, brood, ei, fijne peper.

Bereiding: Den fijn gehakten ui licht fruiten in een klein stukje van de boter, daarna vermengen met een weinig oud brood, een weinig uitgeklopt ei, het kalfsgehakt, de fijn gesneden truffels en de kruiden. De duiven uitnemen en schoon maken; met den vinger of een scherp mesje de borst-huid vanaf de halsopening voorzichtig van het vleesch los maken, het gehaktmengsel met den steel van een vork of lepel tusschen huid en vleesch duwen (vooral niet te vast), de huid glad schuiven en de duiven opzetten. Ze verder in een gesloten pan in de boter, onder herhaaldelijk bedruipen, bruin en gaar braden, ($\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ uur).

Voor het opdienen worden de duiven in de lengte doorsneden, op een verwarmden schotel geschikt en met de jus opgediend.

Zalm in gelei.

Benodigd: 1 K.G. zalm, $\frac{1}{2}$ Liter bouillon van kalfspooten, 1 citroen, 4 laurierbladen, sjalotten of uien, 12 witte peperkorrels, peterselie, foelie, 3 of 4 eiwitten, azijn, zout, Spaansche peper.

Bereiding: De mooten zalm in een stoofpan leggen met de uien of sjalotten en de overige kruiden; zooveel water toevoegen, dat de visch juist onder ligt; deze zachtjes gaar koken, (15 à 20 minuten) van vel en graat ontdoen en daarna in een glazen of steenen pot schikken, met hier en daar een uitgetand schijfje citroen zonder pitten en een stukje Spaansche peper er tusschen. Den vischbouillon, zoowel als den bouillon van de kalfspooten doorzeven, ontvetten en tezamen vermengen met $\frac{1}{3}$ van de hoeveelheid aan azijn en 3 of 4 eiwitten. Deze massa nogmaals aan de kook brengen, door een in koud water uitgespoelden flanelle doek zeven en warm over de visch uitgieten. Na bekoeling van den inhoud, den pot dichtbinden met perkamentpapier en op een koele, droge plaats bewaren.

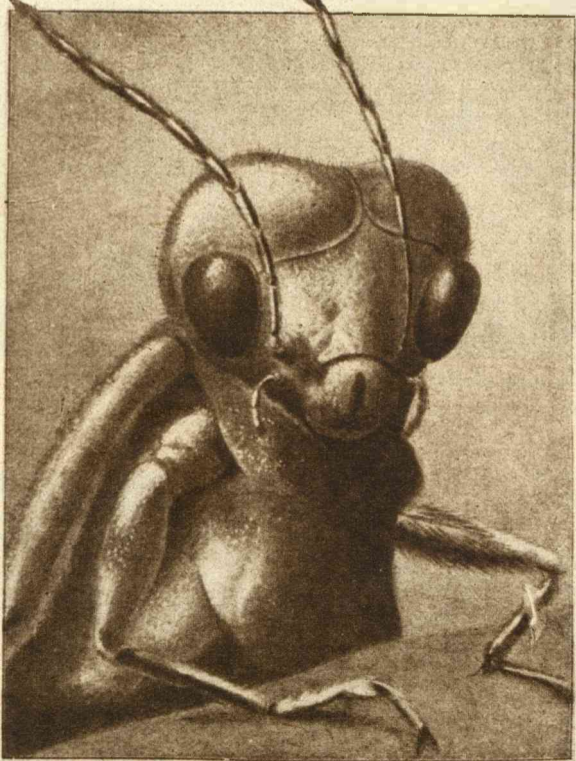
In plaats van bouillon van kalfspooten kan men de benodigde hoeveelheid vischbouillon, water en azijn ($\frac{1}{3}$ azijn en $\frac{2}{3}$ ander vocht) vermengen met witte gelatine (25 gram per liter water).

VOOR DE JEUGD

Monsterdieren uit onzen tijd.

Toen wij verleden week vertelden van de monsterdieren die in de oudheid leefden en er eenigen van afbeeldden, zullen jullie wel gedacht hebben: wat ben ik blij, dat die dieren nu niet meer bestaan.

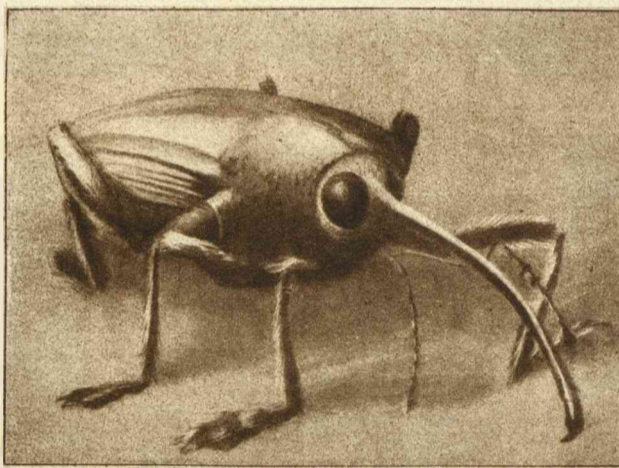
Toch leven er thans en nog wel in ons huis en onzen tuin en onzen tuin even zulke monsters, die ons met schrik vervullen zouden, als wij ze konden zien, zooals hun kleine slachtoffers ze zien.

Zoo ziet de onschadelijke oorworm er voor kleinere insecten uit.

Opdat wij ze ook zoo zouden kunnen zien, heeft men het vergrootglas en de fotografie te hulp geroepen en zooals je op deze plaatjes zien kunt, zijn het echte monsters, die voor de dieren uit de oudheid in afschuwelijk uitzicht niet onderdoen.

Schrikwekkend ziet de Oorworm er uit, die voor zijn kleinere mede-insecten enorme kaken heeft. Toch doet hij geen levend wezen kwaad, maar voedt zich alleen met

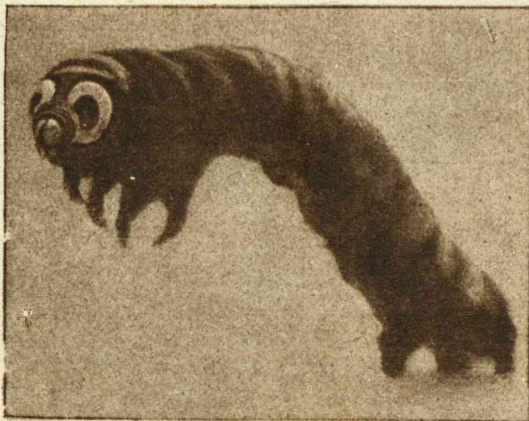

Dit afzichtelijke monster is een notenboorder. In werkelijkheid is hij zoo groot als een klapbes.

bloesems en zachte wortelen. Ook is het niet waar dat hij in jullie ooren kruipt.

Het zonderlinge ondie met den langen snavel is de notenboorder, een schadelijk insect, want voor alle slechte, holle noten is hij verantwoordelijk. De kever legt zijn eieren in de versche noot, en zijn larven eten deze op en ontwikkelen zich tot kevers, die zich door de notenschalen heenboren.

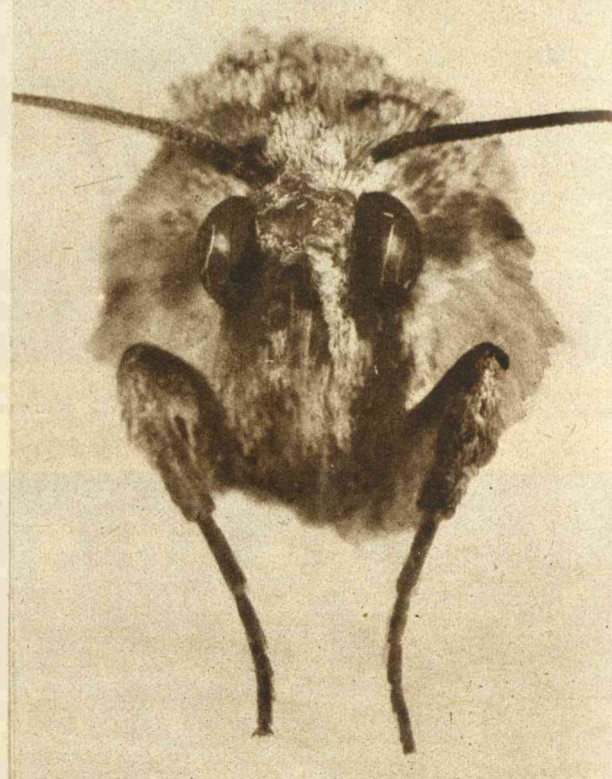
Ware roofdieren zijn alle soorten waterkevers. De kakkerlakken en schorpioenen eten zelfs hun eigen familieleden op. Evenzoo doen de spinnen, die vreeselijk bloeddorstige monsters voor vliegen en muggen. Voor de waterkevers sidderen alle insecten die kleiner zijn dan zij zelf, evenzoo kleine

De rups van den draadspinner, op het punt een aanval te doen.

slakjes, vischjes, enz., want wat zij eenmaal met hun riemvormige klauwen gegrepen hebben, brengen zij onmiddellijk naar hun geweldigen muil en deze riemvormige klauwen kunnen bestjes vasthouden, die twaalfmaal zoo zwaar zijn als zij zelf.

Verschrikkelijk voor zijn mede-insecten is ook de rups van den Draadspinner, als zij zich op haar achterpooten opheft en een verdoovend sap uitspuwt. Dit sap kan zelfs een mensch, wanneer het in zijn oogen komt, tijdelijk blind maken. Daarom voorzichtig als de rups in een aanvalshouding is.

Hui! Wat is dat voor een afschuwelijk dier? — Het is in 't geheel niet afschuwelijk. Het is de kop van een uiltje, dat wij om zijn kleurenpracht zoo vaak bewonderen.

Wij vertellen nu wel veel kwaad van deze diertjes, maar dat is eigenlijk erg ondankebaar van ons, want voor de menschen zijn deze insecten over het geheel zeer nuttig, omdat zij tal van kleinere diertjes verdolgen die onze zaden en vruchten beschadigen of voor ons gevaarlijke ziektekiemen verspreiden.

OOM TOM.

DE MACHT DER DRIE

Een roman uit het jaar 1955

•DOOR HANS DOMINIK

Geautoriseerde vertaling door Pierre Dumoulin

25)

Nog slechts tien minuten en het zou moeten landen, wanneer de machinekracht niet in werking kwam.

De ingenieur verscheen weer in het vertrek.

„Mijnheer de Kapitein, de fout zit in de ontsteking. De motoren krijgen geen ontstekingsstroom.”

De commandant werd blauwrood.

„In naam van Satan, Mijnheer, U moet de machines op gang brengen, zeg ik U. U wordt doodgeschoten als wij een noodlanding moeten maken.”

Met het onaangename vooruitzicht van den dood door den kogel verliet Wimblingdon het vertrek. Het veranderde echter niets aan de zaak. De machinekracht bleef uit. De glijvlucht in de diepte duunde voort. Reeds bevond zich de R. F. c. 2 in een dichte atmosfeer, slechts nog 3000 meter boven den grond. Nog maar weinige oogenblikken geleden waren de zonnestralen uit het Westen nog helder en krachtig in het vertrek gevallen. Thans, niet meer dertig, maar nog slechts drie kilometer hoog, was het schip slechts in de schaduw der aarde gekomen. Commandant Boolton doorvorschte tandenknarsend de streek en zocht een geschikte landingsplaats voor het schip. Hij zag, dat het hem nog juist mogelijk zou zijn, van boven een bosch met hoge boomen weg te komen en op een matig groote, met gras begroeide open plek neer te komen.

De opwinding van den commandant had zich ook aan Glossin medegedeeld. Onrustig liep hij met korte passen in de cabine heen en weer. Zijn blik viel op Silvester Bursfeld. De gevangene had zich omgeworpen, zoodat hij Jane zien kon, die nog steeds in een lichte sluimering lag. De blikken van Glossin en Logg Sar kruisten elkaar en schrik sloeg den doctor om het hart.

Op dat oogenblik voelde hij, dat het motordefect geen toevallige panne was. Hij was zich bewust, dat die onheilspellende, onbekende macht hem weder op de hielen zat. Hij zou er op hebben kunnen zweren, dat dezelfde kracht, die destijds de machine in Sing-Sing verlamde, thans ook de turbines van den Rapid Flyer verhinderde te werken.

Werktuiglijk tastte hij naar den zak, waarin het kleine, krachtige vuurwapen geborgen was.

R. F. c. 2 liet zich op het gras neder. Met volmaakte stuurmanskunst had commandant Boolton 't schip nog over de laatste hoge boomen van het woud gebracht. Vlak bij den zoom van het bosch kwam het tot rust en hulde het zich in de schaduw der snel toenemende schemering. Boolton liet het stuur los en draaide zich om, toen een geruisch zijn aandacht trok. Als een zoutpilaar bleef hij verstomd staan en staarde door de zijruiten.

Een tweede vliegschip schoot uit de hoogte neder, nam vorm aan, en legde zich nauwelijks honderd meter van de R.F.c. 2 verwijderd, op de grasvlakte. Het van minuut tot minuut onzekerder wordende licht der schemering, was nog voldoende om de vormen te onderscheiden.

Commodore Boolton kreeg eindelijk de spraak weder.

„Ik wil met de grootmoeder van den duivel trouwen, als het niet de R. F. c. 1 is. Er vliegt in de heele wereld geen ander schip van deze soort. De R. F. c. 3 moet nog gemonteerd worden.”

De commandant had zijn ergernis vergeten. De nieuwsgierigheid te weten, hoe de R. F. c. 1 hier plotseling kon opduiken, deed andere gevoelens zwijgen. Dr. Glossin stond daar met de hand aan het vuurwapen en keek naar het vreemde schip.

Daar aan den overkant bewoog zich niets. Er heerschte een onheilspellende rust. Commodore Boolton verbrak het zwijgen.

„Wat brandt hier! Staan de machines in brand?” Hij riep het naar de turbinekamer.

Op het antwoord hoefde hij niet te wachten. Dicht bij hem opende zich de massieve metalen wand van den R. F. c. 2. Het metaal gloeide een seconde helderrood, de volgende seconde schitterend wit en verdampde dan, nog vóór dat het tijd had om te smelten en weg te vloeien. De inwendige houten bekleding vlamde een kort oogenblik, maar ook die verstoof en verdween

vóórdat het een eigenlijk vuur kon worden. Men nam slechts een geringe brandlucht waar.

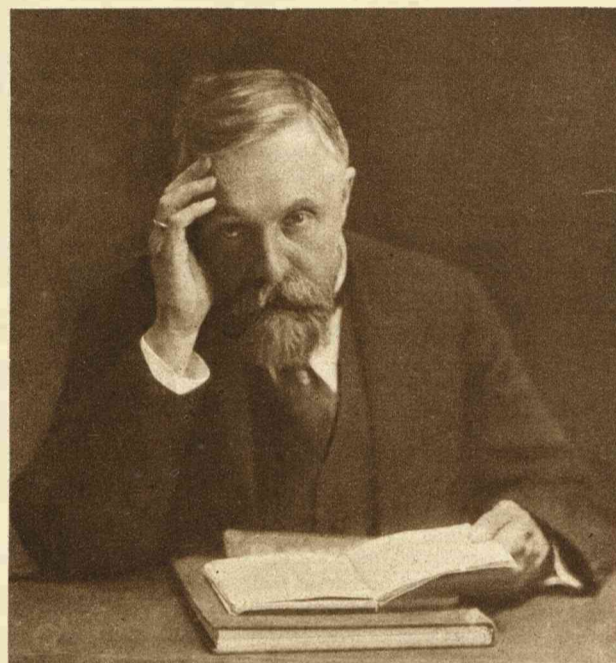
Reeds was de, het nieuwe vliegschip toegekeerde zijwand van de R.F.c. 2 over een uitgestrektheid van verscheidene vierkante meters verdwenen.

Commodore Boolton zag, hoe zijn goed schip voor zijn oogen in damp en mist werd opgelost. Met gebalde vuisten stortte hij zich verbitterd in de ontstane opening. . . . en geraakte in den zengenden straal der telenergetische concentratie; op hetzelfde oogenblik vatten de kleeren aan zijn lichaam vlam. Hij wilde terug en was dan reeds dood, verbrand, in roodgloeiende kool en stuvende asch veranderd, voor nog de gedachte, dat hij bedreigd werd in zijn brein had kunnen postvatten.

De vlam van den straler vrat verder. De cabine lag reeds open. Thans viel de den aanvaller toegekeerde wand der motorenkamer tot stof.

Ingenieur Wimblington was niet genegen zijn machines te laten vernielen. Zijn rechterhand greep in den zak. Reeds had hij het nauwkeurig vurende schietwapen in de vuist. Knetterend sloegen de schoten tegen de flanken van R. F. c. 1

Het eerste . . . het tweede . . . het derde . . . het vierde ging er overheen, want de vurige straal greep den ingenieur, verteerde het wapen in zijne hand, verbrandde zijn hand en vernietigde hemzelf, vóórdat hij ten vijfden male kon afdrukken.

Joannes Reddingius.

Den 19en Juni werd Joannes Reddingius, de dichter van Johanneskind, Regenboog, Zonnewende en tal van andere bundels, vijftig jaar. Onder voorzitterschap van Willem Kloos had zich een comité gevormd, om dezen bescheiden werker in de gaarde van Neerland's schoone letteren, die reeds zoovelen moed-ten-leven gaf en verkwikte door zijn diepe, innige en zuivere kunst, te huldigen, hetgeen o.a. geschiedde door het uitgeven van een keurbundel zijner nog niet gepubliceerde verzen.

Met opgeheven handen sprongen de monteurs door de openingen naar buiten.

De een verstoof tot asch en vergloeide op het oogenblik, dat hij naar beneden sprong. Den tweeden trof de straal in het tiende gedeelte eener seconde, dat hij in de lucht zweefde. Een beetje witte asch viel op het gras.

Dr. Glossin had de catastrophe in de motorenkamer niet gezien. Met inspanning van alle krachten had hij gedurende die seconden de sluitschroeven losgemaakt die de deur aan bakboordzijde van het vliegschip gesloten hielden.

Met een sprong rukte hij Jane naar zich toe. In het volgende oogenblik had hij ook het vuurwapen weer ter hand.

Het schot ging af. Het wapen was in de onmiddellijke nabijheid op Silvester gericht geweest.

Pijnlijk kromp de getroffene ineen. Een krachtige afwerende beweging met de stijf geboeide handen bracht den dokter aan het wankelen. Hij zou gevallen zijn, had hij niet op het laatste oogenblik het wapen laten vallen en den deurpost gegrepen.

Thans bleek welke kracht er in dit wanstaltige lichaam huisde.

Met de bewusteloze Jane nog steeds op den arm, gleed Glossin van het platform der cabine langs bakboordzijde uit het vliegschip en liep op het bosch toe.

Op hetzelfde oogenblik verliet Atma den R. F. c. 1 en stormde met groote sprongen op den R. F. c. 2 toe. Toen Glossin aan bakboordzijde den grond raakte, sprong Atma aan stuurboordzijde in het schip. Hij zag, dat Silvester geboeid was en doorsneed de koorden bliksemsnel. Hij liet den straler in Silvester's handen vallen, gleed op hetzelfde oogenblik reeds aan de andere zijde uit het vliegtuig en ijde naar het bosch.

Het was hoog tijd. Slechts onduidelijk nog schemerde

Jane's witte kleedje tusschen de stammen door. Dr. Glossin had een aanzienlijken voorsprong en de schemer nam van seconde tot seconde toe. Maar Dr. Glossin was oud en Atma was jong. Dr. Glossin droeg een zwaren last op zijn schouder en Atma werd door niets in zijn bewegingen belemmerd.

De voorsprong, die Glossin had, werd van minuut tot minuut kleiner. Door het stooten en schudden van het loopen was Jane weder tot bewustzijn gekomen en verzette zich met alle krachten. Zij sloeg op den dokter los, wierp zich achterover en hinderde hem geweldig.

Reeds hoorde hij den hijgendem adem van den Indiër achter zich. Toen beving hem de vrees van den dood. Het noodlot was hem op de hielen. Slechts nog eenmaal ontkomen!

Er opende zich een klein ravijn. Hij liet Jane op den grond glijden, sprong in de diepte en volgde de plooi in den bodem. Hier heerschte reeds duisternis. In zijn donkere kleeding was hij in het dichte lage hout niet meer te zien. Voorzichtig sloop hij van boom tot boom verder, er voor zorgende, elk gerucht te vermijden.

Atma was bij Jane blijven staan. Voorzichtig tilde hij haar op, droeg haar uit het bosch naar het vrije veld terug, bracht haar veilig in de cabine van de R. F. c. 1 en ging toen naar Silvester.

Deze was bewusteloos ineengezakt. De straler was aan zijn handen ontvallen. Het bloed stroomde uit de wonde.

Atma kwam niet te vroeg. Het mes, dat eenige oogenblikken te voren de koorden had doorgesneden, sneed thans de kleeding door. De getroffen zijde lag bloot. Een slagader was getroffen. Bij elken harts slag spoot de roode levensvloeistof weg.

Het duurde geruimen tijd voordat Atma het onheil meester was. Eindelijk hield de bloeding op. De randen der wond sloten zich. Voorzichtig droeg Atma den speelgenoot zijner jeugd naar het ander schip en legde hem met de grootste zorgvuldigheid te bed.

Thans wist Atma den vriend en het meisje in veiligheid. Zijne gestalte richtte zich op en met den straler in de hand wendde hij zich naar het bosch. In de laatste schemering van den verdwijnenden dag stond daar de ruïne van de R. F. c. 2.

De straler werkte. Thans behoefde de Indiër niet meer zoo zorgvuldig te mikken en te concentreeren. Met geweld ontploften tienduizend Kilowatt in het wrak. In hetzelfde oogenblik werd de geheele romp roodgloeiend. De hitte nam snel toe en van rood werd hij verblindend wit. Het aluminium begon te branden. De gloeiende massa wierp millioenen vonken en sterretjes naar alle kanten de lucht in. Toen smolt zij tezamen. Een pool van gesmolten kleiaarde was alles wat er overbleef van wat nog kort te voren een volmaakt meesterwerk van menschelijk vernuft was geweest.

Atma zette den straler af. Maar de helderrood gloeiende massa daarginds was nog niet tot rust gekomen. De vlammen sprongen naar den rand van het bosch over. Het dorre gras brandde. Eenige boomen aan den zoom van het bosch vatten vuur.

Atma zag 't schouwspel zonder er iets tegen te doen. Met snelle handbewegingen liet hij de turbines van de R.F.c. 1 in beweging komen. De Rapid Flyer stormde de hoogte in. Ver achter hem lag het brandende woud. Atma zag het en glimlachte.

„Als de wind den goeden kant uitgaat, Glossin, dan leer je dezen nacht toch nog . . .”

De rest stierf weg in het bruisen der turbines. Atma begaf zich naar de stuurinrichting en richtte het schip zuiver noordwaarts. De weg recht over de pool bleef de veiligste.

Op de weide voor het heerenhuis in Liunais landde de R. F. c. 1 zachtjes en bijna zonder schokken. Op zijn sterke armen droeg Erik Truwor den gewonden vriend in zijn huis, terwijl Jane aan den arm van Atma volgde.

En toen kwamen er dagen van bange zorg. De verwonding van Silvester was niet levensgevaarlijk. De kogel van Glossin was op een rib afgestuit en had slechts een vleeschwonde veroorzaakt.

Bedenklijker was de hooge koorts. De oude dokter te Liunais schudde radeloos het hoofd. Geen wondinfectie, een snel vorderende genezing der kwetsuur en niettemin deze koortsaanval, die den kranke tot aan den rand van het graf bracht. Zijn kunst was hier ten einde en hij wist niet wat hij er van zeggen moest.

Lange dagen en korte nachten met heldere schemering volgden elkander op, waarin Jane niet van Silvester's sponde week en Atma de verpleging met haar deelde. Atma, die de dingen anders inzag dan de Zweedsche geneesheer. Atma, die de wildste koortsdromen van Silvester een kalm verloop deed nemen als hij hem de hand op het voorhoofd legde.

(Wordt vervolgd).

**"PANDER
& ZONEN**

**DEN HAAG AMSTERDAM
ROTTERDAM**

ZWEEDSCHE VITRAGES
in verschillende typische kleurstellingen vanaf Fl. 1.20 per Mtr.

VOOR

Grappjes.

Het meisje had het stuk reeds een keer gezien, en zij gaf zich alle mogelijke moeite de intrige te verklaren aan haar verloofde. Eindelijk leunde de heer achter haar voorover en zei: „Pardon, juffrouw, maar die lui daar op het tooneel maken zoo'n leven, dat ik niet alles kan verstaan wat U zegt!”

Hij nam haar hand in de zijne, en keek trots naar den engagementsring, dien hij haar drie dagen tevoren gegeven had.

„Hebben je vriendinnen hem bewonderd?” vroeg hij teeder.

„Meer dan dat,” antwoordde zij koel. „Twee van haar hebben hem herkend!”

Dienstbode: „Daar is iemand om U te spreken, mijnheer!”

Mijnheer: „Een heer?”

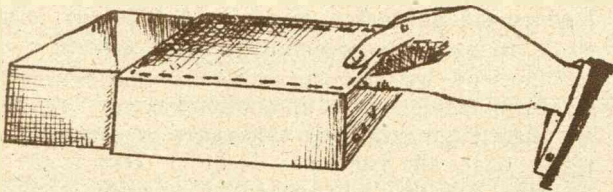
Dienstbode: „Dat weet ik niet — het is iemand zoals U.”

Hij: „Ik houd van goedheid, waarheid, schoonheid, onschuld.”

Zij: „Het is wel wat plotseling, maar ik geloof wel, dat vader wil toestemmen.”

VERDWIJNINGSMECHANIEK.

Zeer effectvol is het verdwijnen van een doek uit een kistje. Aangezien het bovendien reeds na eenige praktische oefening kan worden uitgevoerd, is het een goocheltoer, die vaak voorkomt op het programma van een amateur. Wij zien het apparaat afgebeeld in fig. 1. Het is vervaardigd uit twee kistjes, gemakshalve uit sigarenkistjes, die 50 stuks van dit rookartikel kunnen bevatten. Het is een vereischte dat zij in elkaar passen. Van het grootste verwijderd ge de vierkante zijden en slaat het deksel met behulp van een paar spijkertjes vast. Daarentegen trekt ge

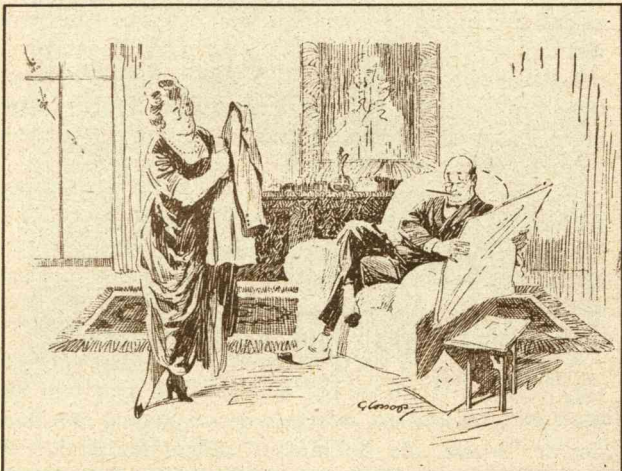

Stippellijn = verborgen plankje.

van het kleinste kistje eenvoudig het dekseltje af, van welk laatste ge aan alle zijden ± 4 mM. hout zaagt. Het plankje kan nu in het kleinste kistje liggen. Beplak ten slotte het hout overal met lichtgroen glanspapier en Uw apparaat is klaar voor gebruik.

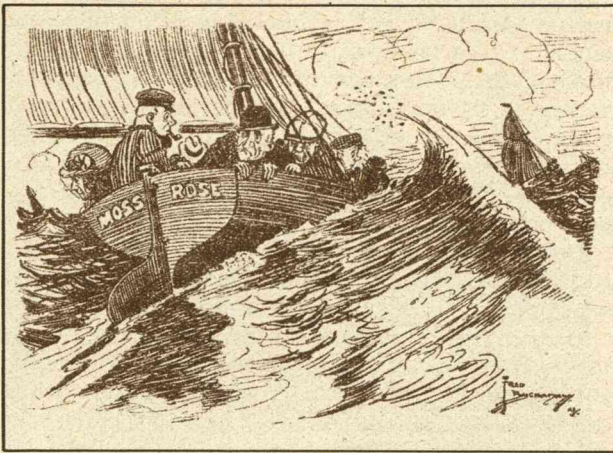
Bij Uw voorstelling gaat ge aldus te werk: vraag van één der toeschouwers een zakdoek en toon dan eerst het kistje leeg door de deelen uit elkaar te schuiven, daarbij het losse plankje aan den binnenkant van het grootste kistje tegen het vastgespijkerde deksel aan drukkend (op de fig. te zien). Op deze manier zal het houten plankje aan niemand opvallen. Leg den doek in het kleinste kistje, dat ge vervolgens in het grootste schuift. Deze handeling zien we op de tekening. Tot op het laatste oogenblik kan iedereen zich er van overtuigen, dat de doek zich in het goochelapparaat bevindt. Juist wanneer het bijna geheel gesloten is laat ge het plankje los en dat valt dus op den zakdoek. Na wat hocus pocus blijkt de doek verdwenen te zijn, in werkelijkheid is hij natuurlijk achter den valschen bodem.

Later zullen wij U nog een methode leeren een doek te voorschijn te laten komen, want zoals U begrijpt is het bovenstaande geen volledige goocheltruc, daar de toeschouwers geen idee hebben waar de doek is.

Hij: „Heeft de meid die vervlecken uit mijn jas gehaald?”

Zij: „Nee, ik heb het zelf gedaan. Het arme kind kan de lucht van benzine niet meer verdragen, sinds de chauffeur haar voor den gek gehouden heeft.”

Dagjes-passagier: „Zeg eens, kap'tein, kun je niet een beetje meer de luwte houden?”

Wijsheid in een notedop.

De kleine daden van vriendschap zijn de oases op onzen levensweg.

De gelegenheid maakt niet den dief; de dief benut haar slechts.

Indien wij den zedijken moed hadden onze eigen fouten even kritisch in 't openbaar te bespreken als die van anderen, zouden wij in ons oordeel over anderen weldra milder worden.

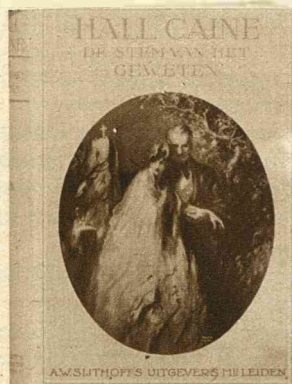
Vele menschen zien met hun eene oog slechts de fouten van anderen en met het andere oog slechts de goede hoedanigheden van zichzelf.

DE KUNST DER KLANKEN DOOR MAARTEN DIJK.

12. De twee toongeslachten.

Iedereen, die zich wel eens op een of andere wijze met muziek heeft beziggehouden, kent waarschijnlijk de uitdrukkingen „grootte-terts-toonsoort” en „kleine-terts-toonsoort”, die hetzelfde beteekenen als het Duitsche „dur” en „moll” en het Fransche „majeur” en „mineur”. Deze namen duiden de twee toongeslachten aan, die de muziek sedert eenige eeuwen beheerschen. Immers is elk muziekwerk sedert lang gebaseerd of op de toonvolgorde van de eerst-, of op die van de laatstgenoemde toonsoort, waarbij dan de absolute hoogteverschillen niet anders zijn dan een verplaatsing van precies dezelfde verhoudingen naar boven of beneden. Men kan dit het best vergelijken met het vergrooten of verkleinen van een fotografie. De absolute afmetingen worden anders, doch de verhoudingen blijven dezelfde, waardoor men hetzelfde beeld behoudt, niettegenstaande de eene afmeting het beter tot zijn recht zal doen komen dan de andere. Vandaar dat men een toonstuk vindt aangegeven als te staan in B-dur of B-majeur of B-groote tert, ofwel in B-moll enz. Verder kan dan alleen de toonhoogte verschillen, niet echter het toongeslacht, zoodat we kunnen lezen G-dur, A-moll, Bes-dur enz.: vele toonhoogten, doch slechts twee soorten.

Van onze Leestafel.

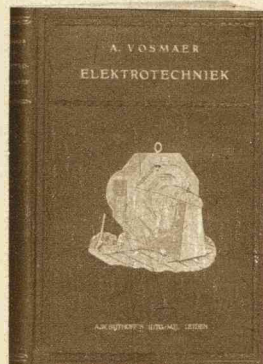

Elektrotechniek.

Van de hand van ir. A. Vosmaer, zag bij A. W. Sijthoff's Uitg. Mij. te Leiden, het licht: „Elektrotechniek”. Leerboek voor den machinist-electricien; 3e druk met 300 afbeeldingen. De prijs van dit werk, dat algemeen als een zeer gunstig leerboek bekend staat, en dat in overeenstemming is gebracht met de jongste vorderingen der techniek en waaruit dus ieder vakman putten kan, wat hij dient te weten, bedraagt ingenaad slechts 5.25; gebonden in stevigen linnen band f 6.75.

De Stem van het geweten.

Zoojuist verscheen bij A. W. Sijthoff's Uitg. Mij. te Leiden de derde druk van *Hall Caine*, *De Stem van het geweten*, geautoriseerde uitgave, vertaald door G. W. Elberts. In dezen roman, waarin het machtig talent van dezen beroemden en veel gelezen schrijver op zeldzaam gelukkige wijze tot uiting komt, laat de schrijver zien hoe de stem van het geweten dwingt tot het aanvaarden van de consequenties, die uit eigen daden voortkomen. Een onderwerp dus, dat iedereen interesseeren moet! Ing. f 5.50; geb. f 6.90

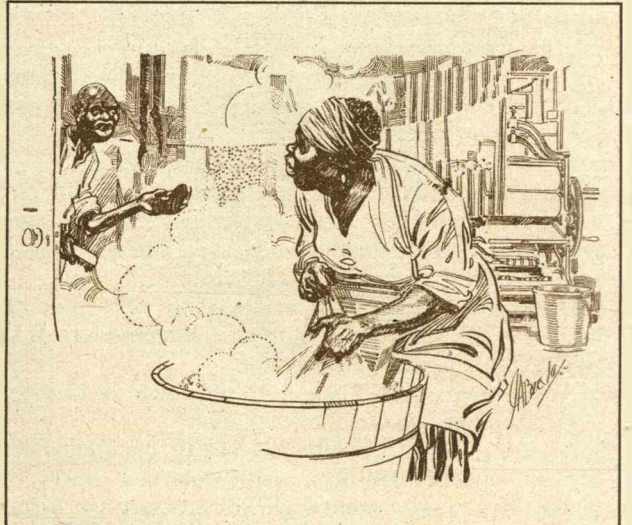

IEDEREEN

Zoals de Nederlandsche namen duidelijk maken, bestaat het verschil tusschen beide vooral in de tert, die in majeure grooter is dan in mineur, hetgeen met de sexten eveneens het geval is. (Zoals men weet is een tert de toonafstand van den 1sten tot den 3den, de sext die van den 1sten tot den 6den toon). Muziekwerken in majeure bezitten een opgewekter, gemakkelijker, gezonder karakter dan die in mineur, welke meer weemoedig en moeizaam klinken. Vandaar dat beide tot de belangrijke uitdrukkings-middelen zijn gaan behooren.

Er is veel strijd gevoerd over de vraag, uit welke oorzaken de twee toongeslachten ontspringen en ook thans zijn niet alle musicologen het eens over dit probleem. Verschil van meening kan echter alleen heerschen over de vraag naar de natuurlijke oorzaken. De historische gebeurtenissen, die tot het algemeene gebruik van majeure en mineur geleid hebben, staan vast. Om deze te verklaren, moet ik even herinneren aan wat ik onlangs geschreven heb over de boventonen, namelijk dat deze de natuurlijke oorzaak vormen voor de verhoudingen van den toonladder. De hiermede bedoelde toonladder nu, is de majeure-toonsoort. Het mineur namelijk — dit zij reeds thans vastgesteld — laat zich uit het natuurverschijnsel der boventonen niet afleiden. In een tijd, toen men het bestaan dezer boventonen nog niet kende, had men toch intuïtief reeds den majeure-toonladder in zijn juiste volgorde vastgesteld, doch zonder te weten, welke van deze rij den eersten toon was, waaruit de overige door natuurlijke wetten moesten volgen. Het gevolg was, dat men meende, elken toon willekeurig als hoofdtoon te kunnen beschouwen, zoodat in de midden-eeuwen de majeurevolgorde niet slechts gebruikelijk was van c tot c, doch ook van d tot d, van e tot e enz. en wel zonder gebruik van wat op onze piano de zwarte toetsen zijn, dus niet, als thans, als transpositie van dezelfde verhoudingsvolgorde, waartoe dan telkens andere tonen noodig zijn, doch met vasthouding van dezelfde tonen, die dan dus een andere volgorde van verhoudingen met zich brengen. Dit systeem heerschte in den tijd, toen de officiële muziek nog uitsluitend een onderdeel van den kerkdienst was, dus vóór het ontstaan van de profane muziek met haar concertzalen enz. Vandaar dat deze toonladders kerk-toonsoorten genoemd worden. Het historische ontstaan van dur en moll nu is geweest, dat de meeste dezer kerktoonladders door te groote onderlinge overeenkomst in onbruik geraakt zijn, terwijl echter de volgorde van a tot a door zijn groot onderscheid met de volgorde van c tot c, gepaard gaande met even groote bruikbaarheid, zich tot heden als mineur heeft weten te handhaven.

Getwist wordt dus slechts over de vraag, of het mineur uit even natuurlijke wetten kan worden afgeleid als het majeure. Zij, die dit bevestigen, nemen daartoe hun toevlucht tot ondertonen, die evenwel, naar zij zelf moeten toegeven, slechts een hypothetisch bestaan hebben en speciaal achterna zijn opgesteld om het reeds uit andere (historische) oorzaken ontstane mineur tegen onnatuurlijkheid te verdedigen. Onverklaard blijft dan echter, waardoor het mineur weemoediger klinkt dan het majeure, daar twee even natuurlijke verschijnselen ook een even gezonden indruk moesten maken. Aannemelijker is dus de ontkenning der natuurlijkheid van de moll-toonsoort, die dan het weemoedsgevoel, dat zij in ons opwekt, verklaart door het klankbewustzijn, dat dit voelt als een vertroebelde natuurklank, die als zoodanig gevoels-associaties in ons opwekt van verloren ongereptheid. Ook Joh. Seb. Bach dacht er zoo over, hetgeen blijkt uit het feit, dat hij een mineur-toonstuk gewoonlijk toch met een majeure-klank afsloot, daar hij den moll-klank te onbevredigend daartoe vond.

„Mandy — waar heb je die schoensmeer gekocht? Ze deugt heelemaal niet!”

„Het is ook geen schoensmeer; het is mijn nieuwe gezichts-crème!”